

SLOVENE C

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto (soprijem) 60—
za pol leta 30—
za četrt leta 15—
za en mesec 5—
za inozemstvo
pololetno 150—
mesečno 12—50
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji 10—
v inozemstvu 20—
Posledna štev. 50 par.

Glas inzeratom:
Enostolna petlinjska vrsta mal
oglas po 4— in 8—
veliki oglas nad 45 mm vi
šine po 8—, posilna itd.
po 12—
Pri večjem naročilu popust.
Izjava vsak dan izvezmil
ponedeljka in dneva po praz
nika ob 5. uri jutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo, neopremljena pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb. 39.011, sarajev. 7563, prške in dunaj. 24.797

Politika separacije ali amputacije.

Pod naslovom »Politika separacije ali amputacije« je priobčil poslanec dr. Šimrak v »Narodni Politiki« skrajno zanimiv članek. Prvi je izpregovoril usodno besedo o »amputaciji« menda g. Stojan Protić. Da je ta beseda dobila tak pomen in našla odmeva v enem delu naše javnosti, ki je izgubil možnost treznega presojanja našega žalostnega notranjega položaja, pa ni toliko kriv Stojan Protić, ampak g. Nikola Pašić. Zakaj on je tisti, ki skozi usta svojega zvestega oprode Svetozara Pribičevića oznanja, da noče celokupni državi potrebnega sporazuma.

Hvaležni moramo biti dr. Šimraku, najboljšemu poznavalcu notranjepolitične zgodovine Srbije med nami, ki je v omejenem članku razkril vodilne misli in namene Pašićeve. Ta državnik je že leta 1885. kralju Milanu pisal, da mora Srbija s prizedinjenjem neosvobojenih jugoslovanskih dežela »udariti temeljni kamen hegemoniji srbskega plemena na balkanskem polotoku«. V tem smislu je Pašić kumoval londonskemu paktu, skoval krfsko deklaracijo in l. 1918. v Sarajevu pozdravil »Srbe treh ver«, v tem duhu vodi danes v državi SHS politiko centralizma, birokratizma in militarizma, — v državi, ki se ne sme imenovati Jugoslavija, ker je on iz tega naredil kabinetno vprašanje! Njemu se seveda amputacija prav in zato on, kakor nam dr. Šimrak razkriva, tako vneto dela za povratek dr. Šusteršiča. »Ministrski predsednik g. Nikola Pašić« — tako piše dr. Šimrak — »je izjavil, da se mora dr. Šusteršiču dovoliti povratek v našo državo. V tem pogledu so se storili v našem ministrstvu notranjih in zunanjih zadev vsi potrebni koraki, in sedaj je le od dr. Šusteršiča odvisno, ali se hoče povrniti v Slovenijo. Zakaj se je Pašić odločil za tak korak? Morebiti zato, da dr. Šusteršič osnuje centralistično ljudsko stranko proti avtonomistični dr. Korošca? Nikakor, ker vsak, pa tudi Pašić, dobro ve, da bi bil tak poizkus že izpočetka obsojen na neuspeh. Nikola Pašić potrebuje dr. Šusteršiča za politiko »separacije«. Dr. Šusteršič naj sproži idejo »slovenske nevalne republike« in »slovenskega Piemonta«, da se na tem programu zedinijo s hrvatskim blokom in tako v Ljubljani pripravi teren za »bolno, toda neizbežno amputacijo, katera bo na škodo slabše strani« (kakor je izjavil Stojan Protić). Tako naj zdaj dr. Šusteršič služi g. Pašiću v to, da se »udari temeljni kamen hegemoniji srbskega plemena na balkanskem polotoku«. Kdor pozna dr. Šusteršičeve nazore pred vojno, ta se pač ne bo mogel odtegniti vtisu, da zgodovina rada uganja krute šale tako s posamezniki kakor z njihovimi idejami...

Toda dr. Šusteršič kot oseba nam pri tem ni glavna stvar. On se lahko vrne, ker mu ustava to dovoljuje kakor vsakemu državljanu SHS, tembolj ker dr. Šusteršiča nihče ni iz Jugoslavije izobčil in je sam šel. Ne gre zanj, ampak za to, ali je on res v zvezi z nameni, ki jih goji g. Nikola Pašić. V tem oziru bi nam v zvezi z razkritji dr. Šimraka mogla morebiti razsvetliti dejansko stanje »Vzajemnost«, v kateri je M. Š. (g. Matija Škerbec) objavil uvodnik »Radikalizma«. To je kaj čudno, da se je ta članek pojavil istočasno z glasovi o povratku dr. Šusteršiča. Članek skuša s priznanja vrednim mojstrstvom prikriti svoj pravi namen in dejanski smisel. Tu se govori o »katoliškem radikalizmu«, o »najmodernejši umetnosti«, o gospodu Maederju, ki je v Nemčiji znan kot tipični nergač, ki je še nedavno dobil pošten nos od centra in je zato menda vzor gospoda M. Š., govori se nadalje o tem, kako da je »vse naše« (tipični klerikalizem v slabem pomenu besede), kako da bi morala katoliška stranka biti dosledno katoliška, se seje nezaupanje do obstoječe SLS, se obseja neko »ljubimkanje z nasprotniki«, neka »toleranca z nasprotnimi načeli« — vse stvari, ki naj vržejo madež nedoslednosti, nenačelnosti in modernizma na SLS, ne da bi se doprinesla tudi senca kakšnega do-

kaza! Preko tega bi seveda čisto mirno šli, kajti mnenje gospoda M. Š. hvalabogu ni mnenje tiste merodajne oblasti, ki ima edina pravico in dolžnost čuvati nad izvajanjem katoliških načel v javnosti. Takih sitnežev smo že imeli in jih še bomo — na veselje nasprotnikom! Ampak stvar je ta, da je članek, ki venomer z neko občudovanjem vredno spretnostjo poudarja, da nima političnih namenov, da stoji visoko na piedestalu vzvišene »radikalno-katoliške« nevtralnosti — kljub temu pozabil skriti svoje politično mefistofelsko kopito. Evo par citatov: »Pred nekaj tedni je priobčil »Slovenski Narod« notico, da namerava znaten del slovenske duhovščine prestopiti v radikalno stranko. Nam je to postranskega pomena, ali je bila notica resno mišljena ali ne, nekaj resnice v gotovem oziru pa le vsebuje: v naši duhovščini raste radikalizem, toda ne srbski, ampak katoliški. Zdaj pa pogledajmo, v čem naj bi se po mnenju M. Š., ki si prisvaja pravico govoriti v imenu slovenske duhovščine, ta »katoliški radikalizem« konkretno javljal. M. Š. dovolj jasno naničuje, v čem. To sledi iz tega, ker je napisal celo stran o tem, kako da v obstoječi stranki, kateri duhovščina pripada, katol. radikalizma manjka. Torej reforma v stranki? Ne! Gospod M. Š. si želi nekaj drugega. Jasno in nedvoumno tega ne pove, ampak vsak abecedar bo razumel, kaj on hoče reči, če piše, da mora »Vzajemnost« biti tako glasilo, ki bo lahko oklepalo vse dobre duhovnike, »čeprav bi bili morda pristaši različnih političnih strank. Priznajmo odkrito: kaj lahko se razmere zasujejo tako, da ne bomo vsi pristaši ene in iste stranke; zgodi se lahko — kar seveda ni ideal — da bomo razdeljeni politično, toda kljub temu nas more vse združiti tu in tam misel katoliškega radikalizma.«

Kakor se vidi, logika ni ravno trdna stran gospoda pisca. Kajti tu bodo vendar le vsi »katoliški radikali«, kako naj jih potem katoliški radikalizem druži z onimi tam, ki jim manjka po mnenju g. Š. katoliškega radikalizma? Če pa so tu in tam radikalni katoličani, čemu dve stranki? »Erkläret mir, Graf Oerindur...!«

Da, on to tudi takoj razloži. »Med nami in Hrvati kar ne more priti do one razmerja, ki bi si ga želeli; loči nas neka stena različnih političnih mentalitet. In da si danes nismo tako blizu, kakor bi bilo želeli, je med drugim krivo tudi to, da smo v njihovi družbi vedno preveč poudarjali svoje politično stališče. Mi moramo vedeti, da je večina katoliškega klera v banovini zelo

hladna bodisi slovenski ali pa hrvaški ljudski stranki. Naš ideal pa mora biti: združiti vso dobromislečo jugoslovansko duhovščino v eno fronto katoliškega radikalizma. In če hočemo to doseči, se pač ne smemo postaviti na nobeno strankarsko stališče.«

Kam je zopet ušla vaša logika, gosp. Škerbec? Nas ne ločuje od one hrvaške duhovščine, ki je v HPS, nobena politična mentaliteta. Pač pa nas ločuje politična mentaliteta od onega dela hrvaške duhovščine, ki je v drugih strankah, počenši od versko indiferentnega bloka do svobodomiselnih demokratskih strank, ki je res »zelo hladna napram slovenski in hrvaški ljudski stranki«. S to torej hočete ustrojiti enotno fronto katoliškega radikalizma? In to hočete doseči tako, da se vsa duhovščina postavi na nepolitično, nestrankarsko stališče. Par vrtic pa ste govorili o tem, da nas ločuje od hrvaške duhovščine politična mentaliteta! Ali mar mislite, da se bo hrvaška duhovščina odrekla svoj politični mentaliteti? Saj se je vi sami ne odrekate, ko proglašate čisto pravilno, da bo glavna skrb duhovščine, »da se krščanska načela udeležujejo tudi v politiki, v stranki« in ko prerokujete, da se utegne duhovščina razcepiti v dve stranki!

Logika gospoda M. Š. pa postane takoj jasna, če se vmislimo v to, kar je razodel o nakanah g. Pašića poslanec dr. Šimrak. Potem nam postane jasno, kaj misli članek »Vzajemnosti«, ko računa z možnostjo politične razcepitve med slovensko duhovščino. Postane tudi jasno, kakšno vlogo naj igra pri tem »katoliški radikalizem«. Ta naj služi za ščit tisti stranki, ki bi združila tabor gospoda Škrbca z onimi hrvaškimi duhovniki, ki niso somišljeniki HPS. Za kaj vse je dober »katoliški radikalizem«!

Mi pa vemo, da g. M. Š. hvalabogu ne predstavlja slovenske duhovščine in smo prepričani, da bo ta na zlorabo njenega glasila v gotove namene, ki nimajo s katolištvom nič opraviti, primerno odgovorila. Kar pa se tiče SLS in HPS, se ne bosta dali zvoditi na taka pota. Mi slejkoprej hočemo močno jugoslovansko državo, v kateri bodo vsi narodi uživali enakopravnost potom široke zakonodajne avtonomije tako tam, kjer žive plemena kompaktno sama zase, kakor tam, kjer žive medseboj pomešana, da se drug na drugega navadi, se prične politiki medsebojne spoznavanja in medsebojnih koncesij ter žrtev. Če pa hoče vsak sam zase, če se ne znamo, kjer je treba, podrediti višjim ciljem, če hočemo vsakebi, potem pa bo res prišla amputacija, toda ne bomo mi, ki jo bomo izvršili po svoji trmi in samovolji, ampak drugi jo bodo izvršili in propadli bodo deli tako kakor celota!

Splošna stavka rudarjev na češko-Slovaškem.

Praga, 2. febr. (Izv.) Zveza rudarjev je izdala oklic na vse rudarje in proklamirala splošno stavko v vsej češkoslovaški republiki. Oklic proglašajo, da se mora stavka takoj začeti, dela za zavarovanje obratov pa da se morajo vršiti. Kot vzrok stavke navaja oklic, da lastniki rudnikov v sokol-

skem revirju vztrajajo pri zmanjšanju mezd, ki so ga že izvedli, in da so odklonili tudi predlog vlade za posredovanje.

Praga, 3. febr. (Izv.) Rudarji v Mostu so se pridružili stavkujočim. Včeraj je znašalo skupno število vseh stavkujočih 14.715

Seja narodne skupščine.

PUCLJEVI VOLI. — ČRNOGORSKI OFICIRJI.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Na današnji seji narodne skupščine, ki jo je otvoril predsednik dr. Ribar ob 5. uri popoldne, so se razpravljale razne interpelacije. Na vrsto pride interpelacija posl. Ivana Deržića na ministra za promet glede razmer na naših železnicah. Predsednik predlaga, da se razprava o tej interpelaciji preloži, da jo bo interpellant, ki je danes odsoten, lahko sam utemeljeval. Poslanec Uzunović in Protić zahtevata, naj se interpelacija ne odstavi z dnevnega reda, ker jo predlagajo drugi poslanci. Predsednik se temu upira, češ da poslovnik tega ne predvideva. Njegov predlog je bil sprejet.

Nato se razpravlja interpelacija na ministra vojne in mornarice glede črnogorskih častnikov, ki so bili prevzeti v

skupno jugoslovansko vojsko. Vojni minister general Vasić izjavlja, da so bili vsi črnogorski častniki sprejeti v vojsko in zavrača razne očitke, češ da so ti zapostavljeni. Navaja podrobnosti in primere, iz katerih je razvideti, da so skoraj vsi črnogorski častniki napredovali v višje čine in da nikakor niso na slabšem, kakor njihovi tovariši, ki so prej služili v bivši avstro-ogorski armadi. — Demokratiški poslanec Spasoje Pilepić se ne zadovoljuje z odgovorom ministrom in pravi, da ni prav, da so črnogorski častniki na isti stopnji kakor bivši avstro-ogorski. Govornik pravi, da je to z narodnega stališča žalostno. Predlaga, da se sestavi anketa, ki bo preiskala vso zadevo. — V tej stvari govorijo še poslanci demokrat Slavko Šečerov ter po-

novno vojni minister Vasić, nakar je sprejet predlog, da se preko tega vprašanja preide na dnevni red.

Posl. Vojislav Lazić (zemljoradnik) interpelira poljedelskega ministra Pucija zaradi prodaje živine, ki jo je Jugoslavija dobila od Nemčije kot del vojne odškodnine. — Minister Pucelj odgovarja in izjavlja kot minister in eksponent slovenske kmetijske stranke, da morajo kmetijski pridelki v državi biti visoki v ceni in da se mora v agrarni državi, kakršna je Jugoslavija, vedno imeti pred očmi, da moramo te produkte le izvažati, ne pa uvažati. (Ne gre za to, ampak za kupčijo kot tako! Op. ur.) Glede očitka, da je država prodala to živino preko Pašićevega sina, pravi, da mu ni znano, da bi dotični komisiji, ki je prevzela živino, pripadal tudi ta gospod. Po informacijah — listov g. Spasoje Pašić ni bil v tej komisiji. Nadalje pravi, da je veliko zlo znana »zarada«, ki se pa ne opaža samo pri nas, ampak povsod po svetu, tudi v Franciji in Italiji. — Med govorom posl. Lazića pride do incidenta med poslancema Beninom in dr. Momčilom Ivaničem, ker je prvi branil govnika.

Ivanič zakliče Beninu, da je kot mlad fant kradel žlice, nakar mu je ta dejal, da mu mora manjkati v glavi eno kollesce. Ivanič ponavlja svojo trditev, nakar mu ta zakliče »Hulja!« in ga hoče udariti, kar pa preprečijo prisotni poslanci. V zbornici nastane vsled tega velik nemir in prekanje, tako da mora predsednik prekiniti sejo za nekaj minut da se nemir poleže. Šele potem more zemljoradnik Lazić nadaljevati svoj govor. Posl. Mermolja (SKS) se zadovoljuje s tem da se je živina iz Nemčije prodala in pravi, da je živina pri nas, zlasti v Sloveniji in na Hrvaškem zelo razvita in je popolnoma dovolj za vse potrebe. O stvari govori tudi demokrat Svetozar Gjorgjević. Posl. Krajinč (SLS) pravi, da je na aferi kriv poljedelski minister in navaja škodo, ki jo je povzročila prodaja živine iz Nemčije. — Minister Pucelj povzame zopet besedo in pravi, da prevzame nase vso odgovornost. Država ni bila nič oškodovana — ker se ni ničesar uvažalo. Navaja, da se je število živine v zadnjem letu pomnožilo za 34.000 glav, kar je zelo razveselljivo dejstvo. — Zbornica sprejme nato predlog posl. Mermolje, da narodna skupščina preide na dnevni red. — Seja se zaključuje ob tričetrt na devet zvečer. Prihodnja dne 6. t. m.

Katoliki in proračun.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora so razpravljali tudi o proračunu ministrstva za vere. Pri tej priliki so ugotovili, da od svot, predvidenih za verske potrebe in namene, ne odpade na katolike niti zdaleka taka svota, kakršna bi odgovarjala številu katolikov v državi. Muslimanov je v državi 7 procentov, katolikov pa nad 30 odstotkov, toda svote za verske potrebe obeh konfesij so enake. Za potrebe pravoslavne cerkve je predvideno 11 krat toliko kot za katolike, čeprav je pravoslavnih državljanov le nekaj nad 40 odstotkov.

UPRAVA V PREKMURJU.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Poslanec Jugosl. kluba g. Klek je danes vložil 6 vprašanj na prizadeta ministrstva zaradi uprave v Prekmurju, in sicer zaradi kršenja šolske avtonomije, zaradi vojaške nastanitve v šoli v Dol. Lendavi, zaradi visoke carine na delavske obleke in zaradi razmer na veleposestvih grofa Esterhazija.

SEJA FINANČNEGA ODBORA.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Finančni odbor je imel danes sejo, na kateri se je razpravljalo o plačah ministrov in o izdatkih za tiskanje novčanic in kovanje novcev.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Danes je razpravljala finančni odbor o proračunu za glavno kontrolo in za ministrstvo ver. Nato se je razpravljalo o koncesijah glede ribolova na Ohridskem jezeru. Jutri bo imel finančni odbor plenarno sejo, na kateri pride na razpravo predlog glede znižanja rekrutnega kontingenta in pa predlog, da se obmejno varstvo zopet poveri finančni straži.

Trgovinska pogodba z Avstrijo.

(Iz govora poslanca Škulja 28. jan. v narodni skupščini.)

V naši državi imamo pokrajine, ki so ob prelomu bile takorekoč čez noč mahoma odtrgane od državne gospodarske enote, s katero so bile zvezane cela stoletja. S prejšnjo državo nimajo več zveze ne gospodarske, ne politične, nove državne enote se pa v tej kratki dobi niso mogle do dobre življenjske in gospodarske ustaliti.

Na drugi strani pa vidimo, da cela država trpi še vedno na velikih posledicah grozne svetovne vojne. V celi Evropi in izven Evrope hitijo države vezati se medsebojno, v ta namen, da bi si zboljšale svoje gospodarsko stanje in da bi se konsolidirale. Mi imamo pred seboj provizorično pogodbo o ureditvi vzajemnega trgovskega prometa med avstrijsko republiko in našo kraljevino. Pri nas ni bilo tiste solidne, tiste smotrne trgovske politike, ki bi bila potrebna zlasti v sedanjih težkih časih. Bati se je, da tudi v bodoče ostanemo pri tem, saj vidimo, da nam vlada danes predlaga v odobrenje trgovsko pogodbo, ki je bila od leta 1920 pa do danes nekaj provizorij in hoče ostati tudi še zanaprej provizorij. Kako da ni vlada tekom dveh let uvidela, da je treba naši državi vsekakor malo bolj točne, bolj precizirane trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo, kakor je ta provizorij, ki vrejuje samo trgovski promet med obema državama!

Ako pogledamo našo trgovsko bilanco, vidimo, da stoji, kar tiče eksporta naše države, Avstrija na prvem mestu, ker participira na celim eksportu naše države z 42 %, kar pa tiče uvoza, stoji Nemška Avstrija na drugem mestu in participira z 21 %. Četudi bi morda kdo trdil, da je Nemška Avstrija samo nekaka posredovalka med Nemčijo, oziroma Češkoslovaško republiko in med nami, moramo vendar priznati, da imamo z Nemško Avstrijo veliko gospodarskih interesov skupno.

Zato je graje vredno, da nam naše trgovsko ministrstvo ni predložilo res boljše, bolj izdelane, bolj podrobno determinirane trgovske pogodbe, kakor je ravno ta provizorij trgovskega prometa.

Potna dovoljenja.

Vlada bi lahko uvidela, da predložena pogodba niti oddaleč ne zadošča potrebam, ki se vsak dan kažejo med nami in med Nemško Avstrijo. Naj omenim samo nekaj točk: Člen 2. te pogodbe oziroma tega dogovora ugotavlja medsebojno postopanje glede potnih dovoljenj. Ravno te dni je bil v Gradcu sestanek zastopnikov več držav, ki so se dogovorili, da bodo v zadevah potnih dovoljenj to in ono trdoto ublažili ali opustili. Listi so poročali da je bil tudi zastopnik naše države na tem sestanku, vendar pa pravijo, da zastopnik naše države ni pristopil k temu sklepu. Zato vprašam gospoda ministra trgovine, kaj je s tem? Ali smo mi pristopili dotičnemu sklepu ali ne? Znano je, da ravno mi, kar tiče potnih dovoljenj, preostro nastopamo, da smo znani zunaj države kot da hočemo nekako obsovržiti potovanje po naši državi. Zato bi bilo nujno potrebno, da se člen 2. kolikor toliko izpremeni, da se akomodira tistemu postopanju in sklepu, ki so jih podvzele ostale države.

V zaščito male obrti.

Priznati moramo, da dogovor glede trgovskega prometa z avstrijsko republiko daje kolikor toliko ugodnosti trgovskim in industrijskim krogom. Če pa država jemlje v zaščito trgovino in industrijo, je to popolnoma prav in proti temu pač nihče ne more ugovarjati. Na vsak način je pa potrebno, da država vpoštevata tudi malega človeka, obrtnika, zlasti onega, ki se peča z domačo obrtjo (Klici: Tako jel). Pri nas v Sloveniji n. pr. imamo cele okraje, ki se že cela stoletja bavijo z izdelovanjem raznih lesenih izdelkov. S temi izdelki so hodili svoj čas po celi Avstriji, po vseh deželah in so jih razprodajali od hiše do hiše obenem pa tudi popravljali staro blago. Z novimi državnimi mejami se je to naenkrat docela ukinilo. Raditega so prišli naši domači obrtniki v veliko stisko in naravnost v siromaštvo. Nadprodukcija tega blaga je velika, trg v Jugoslaviji ima dosti lastnih izdelkov zlasti Bosna, Slavonija in Vojvodina. Ker ljudje ne smejo čez državno mejo, blago pri nas zaostaja. Zato opozarjam, da se vlada, če že ne sedaj, ker je to mogoče prepozno, pa vsaj v bodoče, ko se bo sklepala nova pogodba, dogovori z nemško-avstrijsko republiko, da dobijo naši ljudje dovoljenje, da smejo vršiti svojo obrt ravno tako kakor prej, prodajati svoje izdelke in popravljati staro robo po celi Avstriji. To ne bo težko doseči, kajti nemško prebivalstvo samo povprašuje po naših ljudeh, ker tamkaj nimajo takih obrtnikov in bo torej prav lahko doseči od avstrijskih oblasti tako dovoljenje. Priporočam, da se to gotovo nujno izvrši.

V členu 6. bi opozoril na izraz »izvane redne prilike«. Tukaj se daje vladi možnost, da lahko ukine dogovor glede dovoza in ev. tudi izvoza. Meni se zdi ta določba nevarna zaradi tega, ker je premalo determinirano, kdaj so dane tiste izredne prilike. Vemo, da lahko nastopijo v državi prilike, ko bo država nujno prisiljena ustaviti dovoz ali izvoz, ki je bil dovoljen pri dogovoru. Vendar je pa ta izraz preširok, ker se daje prostost raznim zlorabam. Lahko se zgodi, da bi prost uvoz tega ali onega blaga naenkrat ne odgovarjal interesom gotovih trgovskih in industrijskih krogov, ki bodo naenkrat čutili dovolj blaga in zalogo. V takem slučaju se lahko zgodi, da se ukine uvoz, samo radi tega, da se omogoči prodaja blaga tem trgovskim in industrijskim krogom. V tem oziru imamo mi doselej v naši državi jako žalostne izkušnje in zato se tudi bojimo, da se bo ravno vsled tega preširokega pojma lahko pripetilo, da se bo dala možnost takim zlorabam v veliko škodo zlasti revnejšega ljudstva.

V zaščito kmetovalca.

Rekel sem poprej, da pogodba kolikor toliko štiti iadustrijske in trgovske kroge. Vprašam, zakaj se pa ni zaščitil naš obrtnik, naš kmetovalec? V Avstriji se izdeluje marsikaj, kar mi nujno potrebujemo. Naši kmetovalci potrebujejo živinsko sol, potrebujejo umetna gnojila. Vemo, da je vse to dogovor glede trgovskega prometa. Toda mi čutimo potrebo, da se napravi širša trgovska pogodba in ne samo prometna pogodba, ki bo res tudi dejansko nam v gospodarskem oziru koristila ne le s prometnega stališja, ampak tudi z importom potrebnih stvari. (Klici: Tako jel)

Koliko imamo tam raznih potrebščin za našega kmetovalca. Kako težko je n. pr. danes kmetovalcu nabaviti si razno orodje. Res je, da imamo nekoliko ugodnosti

glede carine, toda potom pogodbe bi se dalo še marsikaj več doseči.

V naši državi imamo monopol za tisto življenjsko potrebščino, ki je neobhodno potrebna še tako preprostemu, še tako malemu človeku, to je sol. Naša monopolna uprava dobiva sedaj sol iz Francoske in, kakor se poroča z druge strani, tudi iz Algira. Ta sol pride, če vzamemo visoke prevozne stroške itd., k nam silno draga. Koliko boljše bi bilo, da bi se nabavljala ta življenjska potrebščina v Nemški Avstriji, ki nam je čisto blizu. Koliko manj bi stala vožnja, koliko cenejše bi prišlo to živilo za posameznika. Že danes imamo priliko opazovati, da dobivajo naše zadruge iz Nemške Avstrije veliko cenejše ponudbe za dobavo soli nego jim jo daje naša monopolna uprava. Že pri enem kilogramu bi se profitiralo 3 do 4 krone.

Nato je govornik razpravljal o prometnih in carinskih zadevah, o potrebi železniške zveze med Slovenijo in Jadranom in končal z izjavo:

Predložena pogodba je tako nepopolna in tako malo odgovarja našim interesom, da moram v svojem kakor tudi v imenu svojih tovarišev izjaviti, da ne moremo glasovati zanjo. (Odobranje in ploskanje na desnici.)

SPOR MED VLADO IN MUSLIMANI.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Vladni krogi sodijo, da se bo spor med muslimanskim klubom in vlado dal rešiti brez posebnih težkoč in da je to edin način, da se izvedejo zahteve, ki so jih stavili muslimani. Ministrski predsednik Nikola Pašić doslej še ni odgovoril na zahteve muslimanskega kluba. V vladnih krogih sodijo, da bodo muslimani kljub demisiji trgovskega ministra dr. Spahe ostali v vladni koaliciji. Namerava se sestaviti poseben odsek, v katerega izvoli vsaka stranka vladne večine po dva poslanca, ki naj pretrse ta spor, pa tudi eventualne druge difference, ki bodo nastale med vlado in vladnimi strankami. Ta odsek naj takorekoč tvori kontakt med vlado in večinskimi strankami.

PASIČEVA BOLEZEN.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Današnji seji ministrskega sveta ni prisostvoval Nikola Pašić zaradi bolezni. V parlamentarnih krogih se govori, da Pašićeva bolezen ni težka.

NAŠI VISOKOŠOLCI IN DVIGANJE ČEŠKE KRONE.

Praga, 3. febr. (Izv.) Krakovski »Čas« poroča, da se je okrog 100 jugoslovanskih dijakov, Slovencev, Bolgarov, Srbov in Hrvatov, obrnilo potom poljskega konzula v Pragi na rektorja krakovske univerze, da bi se jim dovolil študij v Krakovu. Svoj korak motivirajo s tem, da jim visoko stanje kurza češke krone onemogoča nadaljevanje nauk v Pragi. Rektorat krakovske univerze jim bo po zatrdilu konzula šel zelo na roko, tako glede stanovanja in hrane.

Demisija italijanske vlade.

Rim, 2. febr. (Izv.) Z ozirom na parlamentarni položaj je potem ko se je sestal ministrski svet, italijanski kabinet sklenil, da v parlamentu objavi svojo demisijo.

Rim, 2. febr. (Izv.) Ko je bil ministrski predsednik Bonomi v zbornici objavil demisijo italijanskega kabineta, je socialistični poslanec Baratone grajal v parlamentu, da je kabinet zbežal, še preden je zbornica oddala svoj votum. Socialistični poslanec

Turatti je imel razgovor z zastopnikom lista »Secolo« ter je v tem razgovoru izjavil, da njegova stranka kot predpogoj za to, da bodo socialisti podpirali vlado, zahteva, da se mirovne pogodbe izpremenijo temeljito in da se prizna sovjetska vlada.

Rusija na genovski konferenci.

Rim, 3. febr. (Izv.) Ljudski komisar za zunanje zadeve, Čičerin, je brzojavil ministrskemu predsedniku Bonomiju:

Izvršilni odbor vseruskih sovjetov je na izredni seji izvolil za delegate na genovsko konferenco in podelil polnomočje glede na vsa vprašanja sledečim gospodom:

Ljeningu, predsedniku sveta ljudskih komisarjev; komisarju za zunanje zadeve Čičerinu, ki bo imel ista pooblastila kakor Ljening, ako bi ta bil po izrednih okoliščinah zadržan udeležiti se konference; Krasinu, ljudskemu komisarju za zunanjo trgovino; Litvinovu, pomočniku komisarja za zunanje zadeve; Joffeju, članu vseruskega sovjetskega izvršilnega odbora; Vorovskemu, sovjetskemu zastopniku v Italiji; ljudskemu komisarju za zunanje zadeve Ukrajine, Rakovskemu; predsedniku aserbejdžavskega sovjeta Marimanovu; predsedniku georgijskega sovjeta Moivaniju; ljudskemu komisarju za zunanjo trgovino armenske republike Bakchahanu; predsedniku sovjeta buharske republike Faizullah Ehodjaevu; komisarju za zunanje zadeve dalnjezhodne republike Janseovu (?); članu izvršilnega odbora vseruske strokovne zveze Ahlabnikovu; članu izvršilnega odbora zveze pomorščakov Sofronovu in glavnemu tajniku vseruske strokovne zveze Raodzovtaku (?).

Kakor se vidi, sovjet ni sprejel za svojo udeležbo na konferenci nobenih predhodnih pogojev, ki mu oficijelno sicer tudi niso bili stavljeni.

Konferenca v Genovi se otvori 8. marca in so vesti o njeni odgoditvi neosnovane.

Pariz, 3. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, predlaga francoska nota, ki se je glede genovske konference predložila vladama v Londonu in Rimu, da naj bi se jasne izrazilo, da se genovska konferenca ne sme dotakniti versailleske mirovne pogodbe in reparacij. V tej noti se nadalje izrecno izjavlja, da bi Francija ne mogla pristati na to, da bi se priznala sovjetska vlada, ko bi se ne dala vsa jamstva, katera je zahteval Millerand, ko je bil ministrski predsednik.

Pariz, 2. febr. (Izv.) Francoska vlada je včeraj uradno naznanila italijanskemu ministrskemu predsedniku Bonomiju, da sprejema vabilo h konferenci v Genovi.

ŽELEZNICARSKA STAVKA V NEMČIJI.

Berlin, 2. febr. (Izv.) Ker je sedaj že mogoč boljši pregled železničarske stavke, se lahko smatra kot gotovo, da gre v glavnem za stavko osebja pri lokomotivah.

Duna, 3. febr. (Izv.) Radi stavke, ki se je začela na nemških državnih železnicah, vozijo D-vlaki na progi Dunaj Franc Jožefov kolodvor—Praga—Dresden—Berlin do nadaljega samo od Dunaja do Tesina.

Berlin, 2. febr. (Izv.) Danes sta bila v Berlinu aretirana dva voditelja stavkarskega gibanja v Nemčiji. Pri raznih velebankah je vlada zaplenila naložene vsote, ki so jih pri bankah imele strokovne organizacije, katere so soudeležene pri stavki.

Berlin, 2. febr. (Izv.) Železniška uprava je danes zaenkrat samo delno otvorila promet na progi, ker mora najprej dobiti pregled o tem, koliko je osebja, ki je voljno delati. Iz Berlina so odpravili nekatere osebne vlake in posamezne predmestne vlake. Železniška direkcija je kolikor mogoče uredila promet živilskih vlakov, posebno vlakov za prevoz rib in mleka. Železniški delavci ne stavkajo in opravljajo posle po navodilih. Dosedaj ni bilo nobenih poročil o tem, da bi stavkajoči vršili nasilstva.

Berlin, 3. febr. (Izv.) Železniški promet počiva v severni in osrednji Nemčiji, v južni Nemčiji pa ni železničarske stavke. Berlinski funkcionarji nemške železničarske zveze so včeraj sklenili, da začno ob šestih jutraj stavkati. Poštna in brzojavna sekcija zveze se je z njimi izjavila za solidarno.

KONFERENCA NASLEDSTVENIH DRŽAV.

Rim, 1. febr. (Izv.) Italijanska vlada je razposlala vladam nasledstvenih držav vabila za nadaljevanje konference nasledstvenih držav, ki bo zopet pričela razpravljati v Rimu dne 15. februarja.

AVSTRIJSKO POSOJILLO.

Dunaj, 3. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, se je avstrijski finančni minister dr. Görtler snoči odpeljal v Prago h končnim pogajanjem radi avstrijskega posojila.

Pariz, 2. febr. (Izv.) Francoski minister za zunanje stvari je v zbornici predložil zakonski načrt, po katerem se francoska vlada pooblašča, da sme avstrijski vladi dovoliti na posojilo predjem do zneska 55 milijonov frankov.

Praga, 3. febr. (Izv.) Avstrijski finančni minister dr. Görtler je danes predpoldne dospel semkaj. Po svojem prihodu je obiskal češkoslovaškega ministrskega predsednika dr. Beneša.

Tu pa nisa ble sajne, kokr zadnč, Buh ve, de ne.

Kokr veste, je naš minister za finance gospod Kumandi, je pa druh tčl Kokr mu na gre rajtenga skp, pa naslon glava na kumouce in začne štederat, ki b se dal še kej gnarja izmouzt, in štedera tulk časa, de ta prava pgruntu.

Vite, unkat je glih tku slonu in štederu, puvrh ga je pa še zob bolu in tku hedu ga je bolu, de je kar breu ukul sebe in biu sam nase najavoln. In, lejte, glih te bulečine sa ble zanjga ena velika sreča. Kar mežgani ministra za finance na zmoreja, zmoreja pa negau zube.

Vi se smejate in s mislite: naš prijatu Zgaga ga pa že spet lom. Ki pa morja bulečine u zobeh bt enmu šluvek u sreča, pa čje je ta člouk prou minister za finance, je tu nemogoče.

In vuder je tku. Le pučakte, de vam puvem.

Minister za finance je slonu, kokr sem reku, in štederu, ki b mogli še kej pinka izmouzt za negave nujne potrebe. In lejte, če b ga zob ne bolu, pa b lohka štederu du sodnga dneva, pa b še ta prava na pgruntu. Ubdaučēt se na da pr prečaneh nubena reč, ker je use pud milem. Bugam premičnga in nepremičnga, vidnga in nevidnga, že ubdaučēt. Kene, kranst tud na more en minister, k se na šika, saj tku ne, de b ga kdu pgruntu, gnar pa le more dubit za držaune potrebe. Kaj je tori tle za strit!

Zob ga je šraufu in šraufu, de se je minister za finance kar zviju ud bulečin. Kar naenkat se mu je zablskal u glau: »Za kua b pa trpon take bulečine, ke jh ni treba, se mu je puavetil. »Zdrt s ga um pustu in zlat zob notr nardit, pa u naenkat ush bulečin kone.« Kokr pa minister za finance sliš kej ud zlata, je pa preč vs u luft, sej

Dunaj, 8. febr. (Izv.) Kakor poročajo iz Prage, so se tekem pogajanj za češko-slovaško posojilo Avstriji tik pred sklepom pojavile razne težkoče in v doglednem času ni računati na izplačilo kredita.

VOLITEV NOVEGA PAPEŽA.

Rim, 2. febr. (Izv.) Ko se je opravila služba božja v pavlinski kapeli, se je zbralo danes 52 kardinalov v sikstinski kapeli, kjer so se prečitale določbe o konklavi. — Zvečer so konklave zaprli.

LOČITEV CERKVE OD DRŽAVE NA ČESKEM.

Praga, 3. febr. (Izv.) Po informacijah tukajšnjih listov se namerava v zakonu o ločitvi cerkve od države odrediti, da bo vporaba cerkvenega premoženja v vseh onih občinah ozir. okrajih, v katerih znaša manjšina vsaj 10 odstotkov pristašev drugih veroizpovedi, skupna. Ta določba bi bila predvsem naperjena proti katoliški cerkvi in so glasovi o njej izzvali razumljivo razburjenje.

KONCERT ČESKO-JUGOSLOVANSKE LIGE V PPAGI.

Praga, 3. febr. (Izv.) Češko-slovaško-jugoslovanska liga je včeraj priredila lepo uspel koncert, ki so se ga udeležili tudi zastopniki češke vlade.

VOJAŠKA DIKTATURA NA SLOVAŠKEM SE ODPRAVI.

Praga, 3. febr. (Izv.) Vlada namerava v kratkem ukiniti vojaško diktaturo na Slovaškem, ki je bila razglašena junija meseca 1919. leta ob priliki upada mažarskih čet na Slovaško.

ČEŠKA KRONA PADA.

Praga, 3. febr. (Izv.) Listi komentirajo nazadovanje kurza češke krone v Zürichu. »Venkov« piše, da je padec v zvezi s stremeljenjem čeških bank, da si nabavijo potrebno količino tujih valut v svrhu stabilizacije češke krone.

ČEŠKI DIJAKI PO VEROIZPOVEDI.

Praga, 3. febr. (Izv.) Po točnih podatkih je v Češkoslovaški med dijaki 78 odst. rimskokatoliške, 0,2 odst. grškokatoliške, 7,9 odst. protestantske, 8,1 odst. židovske vere, 5,1 odst. je pristašev češkoslovaške narodne cerkve, 5,5 odst. je brezvercev in 1 odst. jih pripada raznim konfesijam.

IZGNANI MAŽARSKI ČASTNIKI.

Bratislava, 3. febr. (Izv.) Mnogi iz mažarske vojske odpušteni častniki so prispele na Slovaško in se zelo trudijo, da bi dobili češko-slovaško državljanstvo. Kakor se je dognalo, je večina teh častnikov širila iredento in agitirala proti češkoslovaški državi in bila za to plačana od mažarske vlade. Češke oblasti so zadnje dni več takih častnikov aretirale in poslale čez mejo.

VELIK VLOM.

Praga, 3. febr. (Izv.) V davčni urad v Benešovu so prejšnjo noč udrli neznani roparji in odnesli iz blagajne 800.000 č. K. Ker so se isto noč pripeljali v bližino davkarije trije avtomobili, se sumi, da so se lopovi pri begu poslužili avtomobilov.

DELNA RAZOROŽITEV NA MORJU.

Washington, 2. febr. (Izv.) Pomorski dogovor, ki ga je podpisala petorica velešil, določa, da se morajo pomorske voje edinece prvega razreda reducirati takole: Amerika na 500.650, Anglija na 580.540, Francija na 221.170 Italija na 182.800 in Japonska na 301.320 ton. Kadar se bo ta dogovor izvršil, se bodo vse druge edinece prvega razreda razorožile. Dalje so se veselile zedinile v tem, da se ostala tonaža zmanjša takole: Velika Britanija in Zedinjene države na 525.000, Japonska na 315 tisoč, Francija in Italija na 170.000 ton. — Dogovor poteče 31. decembra 1936 in se lahko molče podaljša. Vsaka država, ki želi, da se pogodba razveljavi, jo mora dve leti poprej odpovedati. Po odpovedi velja pogodba še eno leto.

ODSTOP PORTUGALSKE VLADE.

Lizbona, 2. febr. (Izv.) Predsednik portugalske republike je sprejel demisijo kabinetu.

VOLITVE V MOSKOVSKI SOVJET.

Moskva, 2. febr. (Izv.) V moskovski sovjet je bilo izvoljenih dosedaj 932 komunistov, 110 zastopnikov, ki ne pripadajo nobeni stranki in en menjševik.

SPORAZUM GLEDE KITAJSKE.

Washington, 1. febr. (Izv.) Na današnji plenarni seji mednarodne konference za razorožitev je bila sprejeta pogodba glede Kitajske. Obenem je tudi petorica velešil podpisala pomorski dogovor in podala izjavo, s katero se pozivlja Kitajsko, da zniža stanje svojega vojaštva. Dale so na konferenci razpravljali o vprašanju naprave brezličnih brzolajnih postaj na Kitajskem. Državni tajnik Hughes je izjavil med velikim odobravanjem, da je vprašanje šantunga urejeno. Japonska je pripravljena, da v kratkem času odstopi Kitajski Kiao-Cau.

VELIKA EKSPLOZIJA V RUDNIKU.

Newyork, 2. febr. (Izv.) V rudniškem krožju Gates v Pensilvaniji je bila velika eksplozija v nekem rudniku. Dosedaj so spravili na dan 9 mrličev. Zasutih je še 20 delavcev in se boje, da so mrtvi.

VELIK POTRES.

Washington, 3. febr. (Izv.) Glede velikega oddaljenega potresa, o katerem se je poročalo, se javlja, da ta potres ni bil v ozemlju panamskega kanala, temveč 600 milj severno od Sanfranciška na morskem dnu. Zemlja se je tresla 70 minut. Geologi mislijo, da je potres nastal vsled tega, ker se je v Tihem oceanu pognalo celo pogorje. Označujejo ga, da je bil to največji potres na svetu izmed vseh, kolikor je bilo zaznamovanih.

INFLUENCA V NEWYORKU.

Newyork, 1. febr. (Izv.) Tukaj razsaja huda influenza. Zdravstveni komisar poroča, da se je danes prijavilo 1052 novih slučajev obolen a in 20 smrtnih slučajev radi influence samo v mestu Newyorku.

Volitve v okrajne šolske svete.

Kamnik. Za kamniški sodni okraj so se vršile volitve v okrajni šolski svet 31. januarja. Izvoljen je z ogromno večino 67 glasov pristaš SLS Ivan Strcin, posestnik iz Komende za člana, za njegovega namestnika z enakim številom glasov Ant. Pavlič, župan iz Podgorja pri Kamniku. — Nasprotni kandidati so dobili 16 glasov.

V Radečah pri Zidanem mostu je zmaga SLS pri volitvi v okrajni šolski svet s svojo listo. Za člana je izvoljen župnik Anton Lovšin, za namestnika župan Josip Povše iz št. Jurja pod Kumom. Lista SLS je dobila 14 glasov, župan Drmelj iz Boštanjia in posl. Iv. Majcen pa 10 glasov.

Zužemberk. Volitev v okrajni šolski svet so se vdeležili vsi opravičeni volivci. Lista SLS je dobila 21 glasov, lista samostojnih 6 glasov, med njimi 3 glasovi kočevske občine Smuka. Izvoljen je za člana župnik Žavli iz Ambrusa, za namestnika Fr. Koželj, posestnik v Mačkovcu.

Višnjagora. Dne 1. svečana so volili svetovalci in župani (86) okraja Višnjagora v okrajni šolski svet. Za zastopnika je izvoljen Jožef Erjavac, župan in okrajni cestni načelnik v Dragi z 61 glasovi, za namestnika pa Ignacij Jeraj, župan v Stehavi s 60 glasovi, oba pristaša SLS. 22 glasov je dobil tudi odličen pristaš SLS Jaznež Kastelic z občine Dob, 3 glasovi so bili razcepljeni. Zanimivo je da si pristaši SKS, kakih 15 po številu, niso upali postaviti svojega kandidata, pač pa si je zbrala našega pristaša z namenom, da razbije vrste SLS. — Tudi pri volitvi v zdravstveni zastop je izvoljenih vseh sedem naših mož soglasno, dva namestnika smo pa prostovoljno pustili samostojnim, od katerih je pa eden tudi član županske zveze. Izvoljeni so v zdravstveni zastop: Anton Kastelic, župan, Zalna; Matej Prme, župan, Leskovec; Franc Jakoš, župan Hudo; Jožef Mestnik, kmetov., Stična; Anton Lesjak, svetovalec, Radohovavas; Jan. Kastelic, kmetov., Sad; Jožef Oven, župan, Prapreče. Namestnika: Ignacij Spendal, svetovalec, Muljava, Jožef Horvat, svetovalec, Krka.

Nemški šolski zakonski načrt.

Z ozirom na »Slovenčev« članek o nemškem šolskem zakonskem načrtu, ki se pravkar pretresa v nemškem državnem zboru, objavljamo danes one temeljne določbe nove nemške ustave, na katere se omenjeni načrt naslanja.

Glede vzgoje je odločilen člen 120. ustave, ki se glasi:

»Vzgoja naraščaja za telesne, duševne in duševne vrline je najvišja dolžnost in naravna pravica staršev...«

V tem ustavnem določilu je priznana in z jamčena naravna pravica staršev, ne države, vzgajati otroke duševno in telesno. Posledica tega člena je naravna in neodtujljiva pravica staršev do šole in konfesionalnost šole. Ta pravica je točneje opisana v členih 146. al. 2 in 147 al. 2.

»V občinah se vsled predloga vzgojnih upravičencev (staršev) ustanavljajo ljudske šole njihovega veroizpovedanja ali svetovnega naziranja, v kolikor se ne krati redni šolski stroje.«

Vsebinska tega člena seveda ni prav jasna, in se da različno raztegniti. Cerkvi nasprotni blok bo skušal nedvomno dovoljene koncesije omejevati. Še tudi sicer vsaj deloma razteza izraz »ljudska šola« na vse kategorije šol.

O zasebnih šolah govori člen 147, al. 1:

»Za zasebne šole, ki nadomeščajo javne, je treba državnega dovoljenja; ravnanje se mora po delovnih zakonih. Dovoljenje se daje, če privatne šole po učenem smotru in po uredbi, kakor tudi po znanstveni izobrazbi učiteljskega ne zaostajajo za javnimi šolami, in če ne pospešujejo ločitve učencev po premoženjskih razmerah staršev.«

Ta člen dovoljuje zasebne šole, kar je vsekako znan uspeh nasproti erfurtskemu programu soc. demokratov, ki zahteva obvezno obiskovanje javnih šol.

Člen 147, al. 2, govori o privatnih ljudskih šolah:

»Privatne ljudske šole so dovoljene, ako za manjšino vzgojnih upravičencev, katerih voljo je treba upoštevati, v občini ne obstoji javna ljudska šola njihovega veroizpovedanja.«

Ako je torej dovolj otrok za javno šolo ene veroizpovedi ter jo vzgojni upravičenci zahtevajo, jo mora občina ustanoviti. Če pa ni zadostnega števila otrok za javno šolo, smejo pa vzgojni upravičenci ustanoviti zasebno šolo, ki jo sami vzdržujejo.

Verstveni pouk je zagotovljen v členu 149, al. 1. Glasi se:

»Verstveni pouk je reden šolski učni predmet razen v svetnih (brezkonfesionalnih) šolah. Poučevanje se uredi v okviru šolske zakonodaje.«

K temu je pripomniti: Verstvo ni le učni predmet, ki je v par urah pri kraju, marveč je življenje, ki prešinja in mora prešinjati vsega človeka, domačo in javno vzgojo, torej tudi šolsko odgojo in šolo sploh.

Čeprav niso nemški katoličani izvojevali vsega, kar odgovarja načelu svobode vesti in staršev glede na šolstvo, so vendar dosegli veliko. Naš belgrajski zakonski načrt pa pravice staršev ne samo ne pozna, ampak jo naravnost taji in uničuje.

Svoj uspeh pa imajo nemški katoličani pripisovati v prvi vrsti svoji trdni politični organizaciji, ki so se ji morali ukloniti tudi socialisti. To je za naše ljudstvo nauk, da svojih verskih in kulturnih svoboščin ne more braniti z uspehom, ako se ne oklene v celoti trdno politične organizacije ljudske stranke, koje temeljno načelo je varstvo svobode!

Politične novice.

+ Velik slod KZ v Velikem Podlogu pri Krškem. V ponedeljek, 31. januarja so se zbrali kmetje iz krškega in kostanjeviškega sodnega okraja v Velikem Podlogu na shod. Dasi je bilo skrajno slabo vreme, še bil zborovalni prostor premajhen za vse zastopnike občin. Zastopane so bile skoraj vse občine. Na shodu sta poročala o političnem in gospodarskem položaju v državi in doma dr. Kulovec in dipl. eksp. akad. Žarn. Na njuno poročilo se je razvila obširna in živahna debata, ki je trajala dve uri. Zbor je izrekel ponotno zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Sprejet je bil tudi načrt za bodoče združeno gospodarsko delo v celem okraju. Shod je trajal štiri ure.

+ Ne pridejo do sane. G. finančni minister dr. Kumanudi posl. Sušniku ni mogel odgovoriti. Zato se je zatekel k ameriškemu blagu, znanemu pri nas pod imenom »Ribnikarjeve paramnice«, pa je doživel z njimi v zbornici popoln fiasko, ker ni našel nobenega odmeva. Mi smo mu takoj stvarno in točno odgovorili in g. Kumanudi molči. »Jutro« so naše konstatcije vzele sapo. Konstatirali smo, da je za časa, ko je bil dr. Korošec minister za prehrano, sklenil ministrski svet nakupiti v Ameriki ameriško blago in to po silno ugodni ceni in v času, ko je stal dolar 6—7 dirarjev. Ladja se je v Solunu iztovorila in začel se je strokovno organizirati prevoz in prodaja. Kmalu nato je padlo Protičevo ministrstvo, z njim dr. Korošec. Ministri-nasledniki pa se za stvar niso brigali. Ker je bilo blago ne samo solidno in za polovico cenejši nego slabše blago pri belgrajskih trgovcih, bi ga bili lahko vrnili prodajalcu na njegovo ponudo s 25 odstotnim dobičkom, ako po odstopu dr. Korošca v svoji nezmožnosti niso znali nadaljevati organizacije prevoza in prodaje tega blaga. Toda niti enega niti drugega niso storili, ampak zanemarili blago, da se je uničevalo. To so zagrešili v demokratsko-socialistični vladi. Ne samo dr. Kumanudi, tudi »Jutro« ni moglo našega dokaza o koruptnem in nesposobnem demokratskem gospodarstvu z najmanjšo stvarjo iznodbiti. Da bi izbrisalo vtis, ki so ga napravile v javnosti naše konstatacije, je po šestih dneh objavilo dr. Kumanudijev zagovor in njegova natolečevanja; kar je govoril Kulanudi o postopanju s tem blagom, bo morda že res, le da je »Jutro« vred pozabil na datume, kdaj da se je vršil ta nedopustni greh — demokratskega škandaloznega gospodarstva. Mesto po organizaciji so segli demokrate po pudrčkih, kartah in namernicah, ki jih je spravil v ameriško blago — pardon v »Jutro« g. Ribnikar, ki menda še sedaj ne more pozabiti, da mu je dr. Korošec nekdaj »odjedel ministrstvo prehrane«.

+ Srečna država! smo vzkliknili, ko smo brali uvodnik v včerajšnjem »Slov. Narod«. Našli smo vendar enkrat veleparlamentarce, politika, kakršnega še ni nosila naša zemeljska obla, političnega modrijana in junaka obenem, ki ga »ščegeče desna dlan« in ki »pljuva« — zaenkrat samo še v »Narodu«. Ta mož, ki s prezirljivostjo angleškega lorda gleda na »parlamentarnega samosrajnika«, kakor psuje dr. Gosarja, prodaja rad v »Slov. Narod« svoje plehko blago s podpisom, da se vadi v slovenski stilistiki, ki bi jo utegnil sicer pozabiti. Saj piše, da ga je včas sram, da je Slovenec. Pozitivnega seveda ničesar ni povedal, samo izpljuval se je, da se izrazimo v njegovem žargonu. Kar je v članku pozitivnega, kar je v njem vrst brez psovke, je samo citat iz uvodnika »Tagespostea«, v katerem neki Nemeč slavi naravno zaklade naše države: »Ta dežela, po kateri se cedita

med in mleko, je v resnici v srečnem in zavidanem vrednem položaju, da vrže la h k o s štirimi petimi dobrimi žetvami s svojega hrba vse dosedanje skrbi.« To ve pri nas že vsak politični samosrajnik, le g. Govekarju je to odkril še-le v njegovo veliko začudenje neki Nemeč. Mi mu pa odkrijemo dejstvo, da bi res čez nekaj let lahko tekla med in mleko v naši državi, ako ne bi je »vodili«, o je uničevali demokratski finančni ženiži. Tako se pa citirani »lahko« žal ne bo v petih letih izpolnil, razen če mu bo ljudstvo v najkrajšem času snelo demokratsko utež. Sicer pa g. Govekarju ne zamerimo, ako se z vsemi štirimi in z desno dlanjo rine v osprejdo ravno sedaj, ko se mu vzbujajo stari intendantski upi in je kajpada dobro, da obrne nase pozornost demokratske velegospode. Zato mu tudi ne zamerimo razen greha, da je obrnil korobač proti drugim, kakor ga je namenil g. Finžgar, katerega članek v »Slovencu« so demokratski listi falzificirali in izpustili njegov temeljni stavek: »Poženimo izborni grunt na kant, zato ker je nekaj hlapcev v zanič. Pameten gospodar bo segel po korobaču in bo pogljal škodljive hlapce, ne pa tiral zemlje na boben. Režim s hlapci — država je narod.« To misel smo mi že opetovano v neštetih člankih povdarili. G. Govekar naj kar vzame korobač in ga zavijeti proti sedanemu režimu, pa bo srečna zemlja; toda on za to ni primeren junak, ker bi moral zavijeti korobač najprej proti sebi — demokratu in zato je bolje, da se korobača ogiba in raje pljuje naprej po »Narodu«.

+ »Jutrovi« falzifikati. Posl. dr. Gosar je na nedeljskem shodu SLS v Ljubljani zadel v živo. »Jutro« ne more pozabiti in se potolažiti, ker je dr. Gosar z dejstvi in številkami razgalil korupcijsko gospodarstvo vladnih strank. Zato je prineslo falzificirane številke iz proračuna ministrstva za socialno politiko in očitalo falzifikat — dr. Gosarju. »Jutrovi« falzifikat smo ovrgli na podlagi točnih števil iz proračuna. Kljub temu včerajšnje »Jutro« falzificira naprej in trdi, da »je v proračunu poimenično za vsako pokrajino posebej čisto jasno proračunjenih 420 milijonov«. Ugotavljamo iznova, da so v proračunu poimenično za prečanske pokrajine fiksirane te-le številke: Slovenija 45.528.262 K, Bosna in Hercegovina 30.698.783, Dalmacija 13.927.085, Hrvatska in Slavonija 64.532.067, Banat, Bačka, Baranja 10.402.760 K, skupaj torej 165.088.957 K. Zdaj pa pozivamo »Jutro«, da navede iz proračuna poimenično za vsako pokrajino čisto jasno tam fiksirane številke in jih sumira, pa bo vsak »Jutrove bralec uvidel, da ima laž kratke noge.

+ Pozno spoznanje. Včerajšnjemu »Napreju« se prav resno zdi, da »v vladni večini v resnici ni vse zdravoc. O čemer sicer po celi državi že zdavna vraboli čivkajo po strehah, se socialistom še-le — dozdeva.

+ Muslimani so izstopili iz vlade. — Pred nekaj dnevi je demisioniral minister za narodno zdravje dr. Karamehmedović iz zdravstvenih ozir. Včeraj se je ministrskemu svetu naznanil svoj definitivni izstop iz vlade, skupno z dr. Mehmedom Spahom, ministrom za trgovino. Dr. Spaho je odstopil iz političnih ozir, in sicer zato, ker vlada še do danes ni izpolnila muslimanom danih obljub (glede verske avtonomije itd.). Vlada seveda zaradi izstopa muslimanov ne bo v zadregi, ker ima še vedno relativno večino, moralno pa je zaradi izstopa muslimanov znatno oslajbljena.

+ Proti-jugoslovanska agitacija v Vojvodini. V Vojvodini so začeli od neznane strani širiti letake v rumunskem jeziku, v katerih se na grd način govori o rumunski princezinji Marioli, nevesti našega kralja. Sumijo, da so ti letaki dunajskega izvora, odkoder so jih baje razširili v Vojvodino protijugoslovanski elementi.

+ Zahteve sovjetov. Sovjetski listi pišejo jako sovražno Franciji in pravijo, da bo sovjetska vlada v Genovi zahtevala odškodnino za škodo, ki so jo napravile v Rusiji čehoslovaške in sploh vse inozemske legije, Denikin, Kolčak, Judenič in Wrangel. Rusija ne bo nič plačala, pač pa bo morala Francija šteti denar. Odškodnini, ki bi jo morala Nemčija glasom versalske pogodbe plačati Rusiji, se Rusija odpoveduje. — »Nobena juha se ne poje tako vroča, kakor se kuha,« pravijo Nemci.

+ Trocki je dopisniku »Messaggera« izjavil, da Rusija zaupa v genovsko konferenco. On stavi svoje nade v Lloyd Georgea, ki je realen politik. Zelo pa bi bilo obžalovati, če bi se Amerika ne udeležila konference. Genovska konferenca bo faktično revizija versalske pogodbe, naj se Francija temu še tako upira. Rusija hoče lojalno sodelovati pri gospodarski obnovi sveta.

+ Ruski emigranti se bodo, ako genovska konferenca rodi realen uspeh, mogli vrniti v svojo domovino. Mogoče je celo, da sovjetska vlada še pred 8. marcem izda splošno amnestijo.

+ Pred rešitvijo egiptskega vprašanja. Sarvat paša je izjavil, da je pripravljen sprejeti vladu v Egiptu, ako Anglija prizna Egipt kot neodvisen in enakopraven faktor

pri pogajanjih. Pogajanja naj bi se torej vršila na enaki podlagi kakor ona z Irsko. V tem slučaju bo Egipt rad privolil v to, da dobi Anglija potrebne garancije za varstvo svojih interesov v Egiptu, zlasti kar se tiče suškega kanala. Angleška javnost je splošno za sporazum na tej podlagi.

+ Turčija (angorska vlada) je poslala ministrskemu predsedniku Bonomiiju protest, ker ni povabljen na konferenco v Genovi in ga prosi, naj stori vse potrebno, da se Turčija povabi na konferenco. Svojo zahtevo utemeljuje s tem, da je Turčija evropska država, kateri pripadajo Carigrad Drinopolje in Tracija kakor tudi Dardanele. — Imamo torej poleg ruskega vprašanja še turško.

+ Proračun Nemčije. Proračun za dobo od 1. aprila 1922 do 31. marca 1923 izkazuje: Redni izdatki 86 milijard, 700 milijonov, redni dohodki 103 milijarde, 200 milijonov, torej 16 milijard 500 milijonov prebitka. — Izredni izdatki 4 milijarde 945 milijonov, izredni dohodki 1 milijarda 849 milijonov, torej deficita 3 milijarde 98 milijonov, ki se morajo pokriti s porojili. Tukaj pa še niso večeti deficit, ki ga izkazuje poštna uprava v znesku 2 milijard, 450 milijonov, in deficit železniške uprave, kateri znaša 6 milijard, 780 milijonov. K temu pride vsota, ki je potrebna za izpolnitev obveznosti, potekajočih iz mirovne pogodbe in ki znaša, vpoštevajoč 16 milijard in pol prebitka iz rednega proračuna, 171 milijard. Iz tega torej sledi, da znaša celokupni deficit nemškega državnega gospodarstva 183 milijard, 300 milijonov.

Učiteljski vestnik.

Če se kdo zaleži... Po prevratu so v Ljubljani uvajali tudi v ljudsko šolo — proti običaju in proti določilom — strokovni pouk za petje, telovadbo, ročna dela, in še za risanje bi se bili kmalu v doli. Dopusov za razne študije (glasbene, za nabitje narodnega blaga i. dr.) se še zdaj ne manjka. Seveda je treba narvice vroči tudi prosjačem, ki nimajo pravice do jasli, da se lažje vlada... Zdej so pa rekli »ta višji« v Belgradu, da ni dovolj drobiža in da treba štediti tudi pri šolstvu. Kako začeti?... Zaposliti je treba učiteljstvo do postavne izmere tedenskih ur; tako bi se mogla na večrazrednicah dati kaka učiteljska moč na razpoloženje za drugo šolo. V redu! Razen če bo tuintam malo nevolje. — Odsloviti učitelje, kolikor jih je odveč, ter poslati v Prekmurje! Zdej pridejo pa težave. Koga naj odslove? Jasno, da si... Ne, pardon! Jasno, da nadšteviline. Kdo je nadštevilen?... Lani so — tako se govori — oddali v Ljubljani par neizpraznenih mest. Prekošteviline učne moči pridejo po vsem pravu in pravici na svoja prejšnja mesta, ali pa tja, kamor prosijo, makari v Prekmurje, če hočejo. Isto velja tudi za osebe, ki so bile nastavljene povrh (n. pr. za petje, telovadbo, ročna dela; kajti vse to so dolžni poučevati redni učitelji). Radovedni smo, če bo med učiteljstvom UJU, ki je te dni tudi zelo razkačeno, še toliko strastnih zagovornikov brezdomovinskih centralistov.

Primorske novice.

— Izjava novoizvoljenega občinskega odbora v Postojni. Novoizvoljeni občinski odbor v Postojni je objavil v »Edinec« izjavo, v kateri odločno zavrača vse domneve in govorice, kakor bi bili Slovenci ob zadnjih volitvah paktirali z Italijani in izdali narodno stvar. Res so se cepili volivci na več skupin, a to le iz gospodarskih razlogov (nasprotje med mestom in vasei). V narodnem pogledu pa so vse struje in zlasti vsi izvoljeni občinski svetniki popolnoma ene misli: zvesti Slovenci. To se je pokazalo tudi pri županijski volitvi dne 30. m. m., ko je bil s skupnimi glasovi izvoljen za župana kandidat Fran Kutin, za njegovega namestnika pa Josip Dovgan.

p Zminj. V Zminju so izvršili fašisti ob zadnjih volitvah pri skrutitju nezastavljeno nastilo, da so odstranili hrvatske člane komisije in sami za zaprtimi vratmi prešli glasove in uspeh ponaredili na korist Italijanov. Zminjske Hrvate je to tako užalilo, da se je cela občina — nad tisoč moč — osebno odpravila v Pazin, da poda ugovor. Pred pazinskimi vratmi se je množica ustavila in poslala k okrajnemu komisarju deputacijo, ki naj poda protest in pozove komisarja, da se prepriča, da res cela občina stoji za protestom. Komisar je dal deputacijo pridržati, nad ostale Zminjce so pa navallili fašisti z revolverji in bombami! Vrgli so nad 20 bomb in oddali nešteto strelkov. Ubogi neoboroženi kmetje so se razpršili na vse strani, pustivši ranjence na mestu. Fašisti so jih preganjali s avtomobili in mnogi Zminjci so se skrivali po gorodvih in še-le čez tri dni prišli domov. Še-le sedaj so Zminjci nastopili edino možno moderno pot za protest — obrnili so se na politično društvo »Edinec«, da ukrene potrebno. Seveda tudi legalni protest v Rimu ne bo imel uspeha. A če je bilo v Istri med hrvatskim in slovenskim narodom kaj vere v Italijo, bo bodo dogodki kakor Zminjski s korenino izruvali.

p Vprašanje gorških vodnih sil. Največje bogastvo Gorške so njene vodne sile. Po tem bogastvu je zabela segala družba kapitalističnih magna-

tov. Zato se je gorški širši deželni odbor na svoji zadnji seji dne 30. jan. nujno počel z vprašanjem vodnih sil in po daljši razpravi soglasno sprejel predlog dr. Pettarina, da ima Gorška edino in izključno pravico do izrabljanja gorških vodnih sil in da pristopi dežela k meddeželni zadrugi juljskih elektrarn. Za predlog je posebno oločno nastopil slovenski deželni odbor dr. Besednjak.

p Utopljen duhovnik. Te dni so našli ribiči v bližini Gradača truplo duhovnika, ki je moralo ležati že več dni v vodi. Pri duhovniku so našli listine na ime župnika P. Sabatza. Ni še znano, ali se je pripetilo zločin ali nesreča.

Štalske novice.

š Sevnica. V Sevnici so zopet dovoljeni živinski sejmi. Prvi veliki živalski sejm bo dne 14. februarja 1922, obenem bo tudi kramarski sejm. — Upanje je tudi, da bo v najkrajšem času tudi konjski in svinjski sejm dovoljen, za kar je podpisana občina že zaprosila. Ker je ta kraj za take sejme zelo pripraven, je upati, da bodo prav dobro uspevali. — Županstvo Sevnice ob Savi.

Prekmurje.

Murska Sobota. Poslovanje našega stanovanjskega urada je v zbudilo še toliko nevolje, da bi resno svetovali vladi, da si bližje ogleda ljudi, ki tu uredajo. Profesij stanovanjski osek je bil od živinodržavca Ribnikarja brzojavno ukinjen, novi se pa rekrutira iz samih importiranih JDSarjev. Ti pa se še niso nikoli izkazali.

Občno nadaljevalna šola bi bila nujno potrebna v Turnišču, v katerem tugu je samo četrdeset otrok, in tudi v Dolnji Lendavi, kjer je prej tudi obstajala.

Dnevne novice.

— Županska zveza za metliški okraj je priredila na Svečnico enodneven tečaj, ki je v vsakem oziru prav lepo uspel in ki se ga je udeležilo nad 100 članov. Tečaj je vodil predsednik županske zveze za metliški okraj g. Mišelčič, predavala pa sta g. dr. Lokar »O domovinstvu in g. Kristan »O občinskem uradovanju«. Po predavanju so se razvila živahna debata in je bila izrečena želja, da naj bi se sličen tečaj priredil v kratkem v Ormožju. Županska zveza vabi vse, ki se za delo v občini zanimajo, da naj se vpišejo v svojem okraju.

— »Jutra« piše blaslarnje. V številki z dne 2. t. m. piše imenovani list, da bo za papeža tudi tokrat izvoljen Italijan, takole: »Sveti duh, ki inia po pobožnem zatrdilu posebnega vloge pri izvolitvi papeža, že 400 let ne naide med drugimi narodi nobenega vrednega kandidata za nasledstvo sv. Petra in ni dvoma, da tudi tokrat inspiracija sv. kolegija ne bo iskala novih poti.« — Tako more le popolnoma cinično pero žaliti katoliško vero!

— Zasega društvena soba v Šmarjeti. Prejeli smo: Z ozirom na članek »Spi li pokrajinska uprava« v št. 24. Vašega cenjenega lista od dne 29. januarja 1922 se naprošate, da izvolite objaviti sledečo uradno objavo: Uradno se je ugotovilo, da je bila prisilna zasedba, katero je izvršilo županstvo v Šmarjeti, ko je zasedlo sobo izobraževalnega društva v kaplaniji, nepravilna. Zato je pokrajinski namestnik tudi izdal odločbo za socialno politiko v Ljubljani nalog, da to krivico popravi. Ker po sedaj javljanih stanovanjskih naredbah ni bilo strankam drugače odpomoči, nego da zaprosijo pri pristojnem oblastvu za novo dodelitev spornih prostorov, obvestil e oddelek za socialno politiko z dopisom z dne 15. decembra 1921, št. VII-20.385 prizadeti stranki, t. j. Ignacija Fabijanija, organista v Šmarjeti in katoliško izobraževalno društvo v Šmarjeti, — in to po izrecnem nalogu predsedstva pokrajinske uprave — da naj v smislu nove stanovanjske uredbe št. 202 Ur l., zaprosijo za dodelitev zaseženih sob. Kolikor je predsedstvu pokrajinske uprave znano, se pa prizadeti stranki sedaj še nista odzvali temu povabilu. Pokrajinski namestnik: Iv. Hribar l. r.

— Ukinjenje izrednih uradnih imenovanj in druge zanimivosti vladnih državnikov. Na seji finančnega odbora dne 1. februarja t. l. so naglašali poročevalci posameznih sekcij, da so izdatki posameznih ministrstev večji, kot jih predvideva proračun in da na ta način ne bo »ravnovesja«. Zato se bodo v ministrstvih uklinili nekateri oddelki, oziroma se bo po več oddelkov združilo v enega. S 10 proti 7 glasovi je bilo nato sklenjeno, da se ukinejo vsa izredna imenovanja (1). Poslanec Šumenkovič je nato žigosal našo zunanjo politično službo, povdarjajoč, da naši poslalniki ne vrše službe na svojih mestih. Washingtonski poslanik n. pr. deluje pri reparacijski komisiji v Parizu, holandski igra vlogo predstavnika v Rusiji, minister n. r. Spalajković pa je poslanik v Parizu. Plače poslankom niso sistemizirane, kontrola je nemogoča.

— Albanske spomenice sta dobila v Ljubljani gg. Josip Jeras in Vitomir Jelenc, ki sta se udeležila kot prostovoljca srbske vojske umika čez Albanijo. Spomenica visi na zelenem, črno obrobljenem traku. Pod kraljevo krono razprostira beli orel svoje krila. Na eni strani je glava kralja Aleksandra z napisom: Svojim ratnim drugovim —

Aleksandar. Na drugi strani je napisano: Za vero in otadžbini. 1915.

— Iz Škofje Loke nam poročajo: 40letnico svojega zvestega službovanja kot trgovskega sodnika praznuje v torek dne 7. t. m. gđ. M. Folkar, po domače Kislova Mica iz Bukovice pri Sečilih, pri trdki M. Juvan nasl. Sedanji šef trdke g. R. Thaler ji bo priredil ta dan domačo slovesnost. Prihodnje leto pa obhaja v isti hiši svojo 40letnico kot kuharica gđ. Minka Jamnik.

— Izpiti načelnikov v ministrstvih. Načelnik ministrstva za visoka uradniška čarja in odgovarja nekdanjemu avstrijskemu sekciskemu šefu. Stari avstrijski sekciski šefi so bili preizkušeni, v dolgoletni službi osivoči uradniki-strokovnjaki z visoko izobrazbo. O današnjih naših načelnikih v raznih ministrstvih v Belgradu se to ne da trdit vodno. Dne 23. januarja so se vršili n. pr. na neki belgrajski gimnaziji izpiti za privatiste. K tem izpitom sta se prijavila tudi dva načelnika ministrstva in trije inšpektorji. Gospoda načelnika sta delala izpit za I. gimnazijski razred, ostali trije pa za III. razred. Profesor za naravoslovje je vprašal gospoda načelnika, naj mu našteje domače živali. Gospod načelnik našteje: mačka, pes in konja. — Nato ga vpraša, kaj ve o konju. Po dolgem premišljevanju je odgovoril načelnik: konj ima kopita. Na kar je profesor pripomnil: Tudi orel ima kopita, pa ni konj. — Kljub temu je gospod načelnik napravil izpit z dobrim uspehom.

— Pozor prod sleparjem! Po ljubljenski okolici so kladi nekdo, ki so predstavljajo za referenta stanovanjske oblasti in pregledujejo stanovanja. Stranke naj tega goljufa izročijo policiji, oziroma orožništvu.

— Požar v št. Vidu pri Lukovici. 28. januarja 1922 ob 18 uri 30 minut je izbruhnil požar v hlevu posestnika Antona Osolina v št. Vidu pri Lukovici št. 14. Ogenj se je hitro širil in upepelil konjski hlev, skedenj, mlin, mlinskih in več orodja ter 7500 kg sena. Osolinu je povzročil požar 250.000 K škodo, zavarovan pa je bil le za 1500 K. Gorelo je do 29. januarja do štirih jutraj.

— Raspeševanje ponarejenih bankovcev. Janez Kunc iz Sapa pri Vrhniki so je poprijel sodoben tiholapske obiti. Nekaj Budanjčan mu je plačal 1100 lir, katere je Kunc poskušal v Ljubljani zamenjati. Ker se mu je povedalo, da so bankovci falzificirani, je pregovoril Jožeta Breščiča z Vrhnike, da mu je pri Frančišku Železniku v Ljubljani zamenjal falzificirane bankovce za 5525 jugosl. K. Sodišče je prisililo Kuncu dva meseca in Breščiču šest tednov ječe.

— Poškodbe. Filip Poje je v Dragi podri na 66letnega posestnika Ivana Mikliča, kateri si je med padcem zlomil levo nogo. — V Černetovi gostini v Sp. Gorah je vrgel Pečarjev Janez Ivani šlibar kozarec v glavo in jo težko poškodoval.

— Bok za vlaganje ponudb za restavracijo in kavarno Zdravski dom na Bledu se podaljša do 28. svečnice t. l. Pogoji so razvidni pri županstvu na Bledu.

— Zveza šoferjev Slovenije ima svoj ustanovni občni zbor dne 11. februarja ob pol 1. uri v restavraciji Zlatozvor v Gosposki ulici.

— Časnikarska organizacija v Novem Sadu. 25. januarja se je vršil ustanovni občni zbor novosadske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja. Za predsednika je bil izvoljen prota Hranilović, za tajnika dr. Subotić. Članovi ima sekcija 35.

— Policijska šola v Belgradu. Te dni je bil zaključen drugi tečaj policijske šole v Belgradu, ki jo je obiskovalo 45 slušateljev. Izpito so vsi izvrstno dokončali.

— Višja poljedelska šola v Splitu. V Splitu se bo še to leto otvorila višja poljedelska šola, ki bo namenjena samo za teoretično poučevanje.

— Dalmatinski uradniki proti nabavnim sredstvom. Predsedništvo Zveze dalmatinskih državnih uradnikov je poslalo v Belgrad brzojavko, v kateri protestira proti nameravani odtgnitvi 10 % plače za nabavne zadruge, ki jih odklanja. Za služaj, da bi se kljub temu odgnilo, odklanja vsako odgovornost.

— Samomor stražnika. Zagrebški stražnik Ivan Bedavec je bil v disciplinarni preiskavi. Iz strahu pred kaznijo so je na dan, ko bi moral biti zaslisan, ustrelil.

— Zmanjšanje števila poštinih ravnateljstev. Belgrajski listi poročajo, da namerava minister za pošto ukiniti poštna ravnateljstva v Nišu, na Cetinju in v Splitu.

— Boji s hajdaki. Orožniška patrulja je te dni v bližini Mitrovice odkrila prezimovališče večje čete hajdukov. Med obema se je razvila prava bitka, tekotem katero je bilo več roparjev ubitih.

— Udušena stavka železničarjev v Novem Sadu. Pred par dnevi je 40 železniških delavcev prišlo stavkati, ker se ni ugodilo njihovim zahtevam za zvišanje plače. Državna oblast pa jih je na temelju 10. člena zakona o zaščiti države aretirala in zaprla.

— Možnost nastop Jugoslovana. Te dni se je vršil, kakor smo že poročali, na Dunaju kongres kovinarjev. Udeležilo se je 19 držav. Kongres je sklenil, da se omeji protizvajanje municije in predlagal, da se na mednarodnem delavskem kongresu v Rimu dne 22. junija 1922 sklene, da stopi v služaju vojne vse delavstvo v stavko. Za predlog so glasovali zastopniki vseh držav razen jugoslovanskega delegata.

— Avtomobilska nesreča. Pred par dnevi je poštini avtomobil, ki vozi med Benkovcem in Obrovcem v Dalmaciji, vsled ledene poti zdrnil po strmini in se prevrnil. Sedem potnikov je bilo ranjenih.

— Podraženi časopisi v Sarajevu. Sarajevski listi stanejo od 1. t. m. mesečno 60—70 kron. Posamezne številke stanejo 1 dinar.

— Skritinka v Vardždinu. Ker se je zadnje dni v Vardždinu pričela škratinka zelo širiti, je oblast odredila, da ostanje šole začasno 10 dni zaprte.

— Ukradena dragocena sablja. V Splitu je bila te dni ukradena dragocena sablja. Ki je okrašena z raznimi orientalskimi okraski. Na eni strani konice se nahaja napis Aleksander I., kralj Srbije, na drugi neki arabski izrek. Kdor bi jo našel ali izsledil, dobi 10.000 kron nagrade.

— Šolskih knjig je češkoslovaška vlada izdala po prevratu 220 čeških, 58 slovaških, 65 nemških, 8 ruskih, 1 poljsko in 2 mažarskih.

Gospodarstvo.

BORZA.

Curih, 3. febr. (Izv.) Devize: Pešta 0.77, Berlin 2.50, Italija 23.70, London 22.—, New-York 512, Pariz 42.80, Praga 9.75, Dunaj 0.17, Zagreb 1.63, Varšava 0.15. — Valute: n. a. K 0.08.

Zagreb, 3. febr. (Izv.) Devize: Pešta 46.75, Berlin 150.00—152.50, Italija 14.08—14.25, London

1818.—, New-York 310.—, Pariz 25.60—25.65, Praga 570.— do 580.—, Dunaj 3.85—3.95, Curih 60.—, Valute: dolar 308.50

Dunaj, 3. febr. (Izv.) Devize: Pešta 12.20, Berlin 39.62, Italija 870.000, London 84.850, New-York 8100.—, Pariz 670.00, Praga 153.—, Curih 1570.00, Bukarešt 60.00, Zagreb 26.37, Varšava 251.—, Holandsko 3000.00.

g Gospodarstvo pri državnih tiskarnah. Kot pojasnilo k govoru poslanca dr. Gosarja naj priobčimo članek pod tem naslovom, kot ga prinaša zagrebški »Jugoslovanski Lloyd« z dne 2. februarja, ki piše med drugim: Iz Belgrada javljajo, da izda država za svojo tiskarno na Cetinju letno en milijon dinarjev, a dohodkov ima tiskarna 180.000 dinarjev. Za belgrajsko državno tiskarno izda država letno dovet milijonov dinarjev, dohodkov pa ima tiskarna 3.300.000 dinarjev. Državna tiskarna ima samo za papir letno štiri milijone dinarjev izdatkov, »Službene Novine« stanejo letno 1.500.000 dinarjev, oglašji pa prinašajo vsega skupaj samo 100 tisoč dinarjev. — Zemaška tiskarna v Zagrebu je aktivno podjetje, ki tiska državne tiskovine in šolske knjige velike ceneje, nego druge tiskarne. — Kako je mogoče, da donasajo oglašji v »Službenih Novinah« samo 100.000 dinarjev? Ta dohodek bi moral biti desetkrat večji, če pomislimo, da morajo vsi delniški družbe oglaševati svoje občne zbornice v »Službenih Novinah«. — Vse to stvari zahtevajo nujne in temeljite reforme, ki se ne sme odlašati.

g Protest naše vlade proti slabemu prometu v Avstriji. Prometno ministrstvo se je obrnilo na avstrijsko vlado s prošnjo, naj se vsi transporti, ki gredo preko njenega teritorija v našo državo, čim hitreje odpravljajo naprej. »Jugoslovanski Lloyd« dostavlja k temu: »Reci mu, da ti ne poroče.«

g Tobačni monopol na Poljskem. Poljska namerava vpeljati tobačni monopol.

g Stanje Narodne banke. Po izkazu Narodne banke SHS z dne 15. januarja je bilo njeno stanje sledeče: kovana podloga 387.554.562.33 dinarjev (+ 1.906.630.26), posojila 560.827.419.60 dinarjev (— 26.043.340.57), državni dolg 4.448.168.495.10 dinarjev (+ 1220), novčani v prometu 4.642.665.275 dinarjev (— 24.369.103).

g Monopolistični dohodki. V novembru 1921 so znašali skupni dohodki monopola 50 milijonov dinarjev, in sicer 21 milijonov tobačni dohodki in 13-4 milijone carinski dohodki.

g Insolvenca italijanskih tiskov. Sledeče italijanske tiskove so ustavile svojo izplačila: tovarna cementa ing. R. Rio v Bologni in predtiskarna Faroli & Mantanari v Milanu. Prve tiskove pasiva znašajo 9.1 milijonov lir, druge pa 1.6 milijonov lir.

g Papirnat denar v Nemški Avstriji. Kakor poroča »Neue Fraie Presse« je bilo koncem januarja za 280 milijard n. a. kron papirnatega denarja v prometu. Od zadnjega izkaza je bilo danih v promet za 30 milijard novega papirnatega denarja.

g Zvišanje cen železu v Nemčiji. Nemške tovarne železa so povišale cene železu od 1. februarja dalje za 500 mark pri toni.

g Cene preiskave na dunajskem trgu. Na dunajskem trgu so se plačevali dne 31. januarja prešči 1 kg žive teže 1680—1800 n. a. K.

Ljubljanske novice.

lj Sentjakobska prosveta. V nedeljo, 5. t. m. ob šestih zvečer bo nadaljeval g. dr. Ant. Breclji svoje na vse zanimivo in poučno predavanje. — Vabimo k mnogobrojni udeležbi! Vstop prost.

lj Predavanje urednice »Zenskega pokreta« gospe Milve Milojčevića iz Belgrada, o temi: »Enaka morala za moške in ženske« bo v soboto, 4. februarja 1922, ob 8. uri zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata. Po predavanju debata.

lj Šenipetersko prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 5. t. m. v svojih prostorih čajev večer s tombolo. Začetek ob 7. uri. Člani in prijatelji društva dobro došli!

lj Od danes, sobota, dne 4. februarja so v predprodaji vstopnice za komorni večer kvarteta Zike, ki se vrši v ponedeljek, dne 6. februarja ob 8. uri zvečer v Filharmonični dvorani. Predprodaja se vrši v pisarni Glasbene Matice.

lj Klje Adrije. Dekoracijska dela v unionski dvorani za večer Družabnega kluba so dovršena. Zamisel akad. slikarice ge. Vurnikove udeležen je čudovito učinkovit enoten izraz ideje. Nižno dvorane bodo križale krasne preproge trdke Kostevca. — Kdor si želi dvorano ogledati, ima priliko danes v soboto od 6. do 7. ure zvečer. Začetek večera točno ob 8. uri.

lj Splošna želja. Pasanti prosijo magistrat, naj da trotoar na cesti sv. Petra nasekati, ker je gladka kakor parket, tako da ljudje padajo. — Eden v imenu mnogih.

lj V nedeljo vsi na predpustnico Šišenskega prosvetnega društva. Na sporedu je: petje, domača godba, srečolov, šaljiva pošta, »Amerikanski zaporec in prosta zabava.

lj »Plesni večer«. Podoficirski zbor garnizije v Ljubljani priredi dne 18. februarja v veliki dvorani hotela Union, v vseh postranskih prostorih, kakor tudi v restavraciji istega hotela »Plesni večer« pod pokroviteljstvom komandanta Dravske divizijske oblasti počasnega adjutanta Nj. V. Kralja generala g. Đuro Dokleja. Švira godba Dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Vstopnina 10 Din za osebo. Čisti dobiček je namenjen podporam vrlanjenim. Vstop dovoljen samo proti vabilu.

lj Darovi. Prejeli smo zbirko darov v znesku 2616 K ki jih je na lastno iniciativo zbrala za gospo H. neka gospa s prošnjo, da jih izročijo obdarovanki, za katero je daroval nekdo tudi 1000 kg premoza. Prejeti znesek s tem potrjujemo.

lj Umrlj so v Ljubljani: Marija Miklavčič, služkinja, 27 let. — Edvard Müller, ključavničarjev sin, 14 mesecev. — Katarina Lešič, občinska uboga, 81 let. — Ivana Sivic, posestnikova žena, 25 let. — Frančiška Zalokar, zasebnica, 72 let. — Vera Stanik, hči žel. pis. sluga, 18 dni. — Frančiška Videmšek, pudenka, 3 leta. — Fran Hodnik, novorojenec, 4 dni. — Marija Hodnik, novorojenka, 4 dni. — Emil Krajec, trgovec, 47 let. — Ana Škerjanec, zasebnica, 64 let. — Josip Tome, bivši usnarj, 81 let. — Jera Škerlj, obč. uboga, 53 let. — Magdalena Krese, zasebnica, 80 let. — Frančiška Keber, bivša služkinja, 76 let.

lj Požar je izbruhnil na Svečnico ob 12. uri 30 minut opoldne v lopi avtooddelka nasproti sejmšči. Ogenj je zapazil višji stražnik Potočnik, kateri je alariral vojake in pogasil z njimi v najkrajšem času s snegom požar, ki bi bil lahko povzročil milijonsko škodo.

lj Ubežni konj. Posestnik Adolf Hostnik iz Šiške se je pripeljal s samni v Stožice, kjer je puštil konja s samni na dvorišču Pečnikov hife v Stožicah. Konj se je sam očitno dolgočasil in je oddiral proti Ljubljani, kjer ga je pred topničarsko vojašnico ustavil g. Fr. Cerovsky in ga odpeljal na policijo, kjer so konja uhlevili pri Flogovu, dokler ni prišel njegov gospodar ponj.

Ij Tatvine. Josipini Pogačnik iz Radovljice je bilo v travnju iz žepa ukradenih 1480 K. — Na sankaljšču nad Tivoljem, kjer je vladalo na Svečnice živahno vrvenje, so bile ukradene Milivoju Boltraju sporne sanke, vredne 700 K. — Albinu Pavšku je bila ukradena rjavkasta suknja, vredna 2000 K. — O vlomu v trafiko v ulici J. Debelaka ob Celovski cesti, ki je ob treh zjutraj v trafiki viš. polic. stražnik Barič prijel vlomilca Matija Grižca, čevljarskega pomočnika po poklicu, ki je bil zaradi vlomov in žepnih tatvin že sedemkrat predkaznovan, se še poroča: Grlač se je pripeljal v Ljubljano iz Zagreba. Pripravil si je viržink, tobaka in cigarete v vrednosti 1925 K. Imel je pri sebi štiri ključe, o katerih je rekel, da kjer le more, vzame kak ključ, ker jih potrebuje pri svojih poslih: vlomih. Vrata v Debelakovo trafiko je vlomil s ključem, katero je ukradel na nekem stavbišču. Rekel je, ko je izvedel, da je vlomil pri invalidu: »Žal mi je, da sem okradel reveža invalida: če bi bil vedel, da je lastnik trafike večji revež, kakor sem jaz, bi tega ne bil storil.«

Ij Poskušeni vlom posebne vrste. Gospod profesor Andrej je, ko se je slučajno vrnil ob nenavadnem času v fizikalni kabinet na realki, našel tlati v ključavnici vitrih, iz česar se sklepa, da je nameraval v nenavzočnosti gospoda profesorja kak neopraceni fizik eksperimentirati v kabinetu ali pa pogledati — v razrednico.

Ij Svečnice se je v Ljubljani precej živahno slavila — v gostinah. Ljudje so zelo rajali in — razgrajali, kar dokazuje okolnost, da je državna varnostna straža aretirala 14 oseb, ker so v gostinah razgrajali.

Ij Isgubila je v četrti 2. svečana revna deklica med potjo od otroške bolnice za gradom do učiteljske ročno bosanske torbice, v kateri je bilo nekaj denarja, majhen ključek, prstan in ž. gamaše. Najditelj se naproša, da proti nagradi odda torbico hišniku akademskega kolegija, Kolodvorska ulica 22.

Orožništvo in državni proračun.

Veliko se je že v časopisju pisalo in razmotrivalo o reduciranju državnih uslužbencev raznih kategorij kakor tudi vojske stalnega kadra; pozabili pa ne smemo orožništva, katerega redukcija je potrebna ne le v prihodnji državne blagajne, marveč tudi v interesu orožniške službe.

Radi tega podajamo kratek pregled orožniškega osoblja pred preobratom leta 1918 in začetkom leta 1922.

Orožništvo Slovenije oziroma V. orožniške brigade je silno številno in tvori naravnost signaturo vladajočega sistema. Sedanji sistemizirani stalež V. orožniške brigade znaša 51 oficirjev in 1500 mož. En oficir pride na 30 mož. Pred preobratom meseca oktobra 1918 je znašal sistemiziran stalež za bivšo kranjsko deželo 7 oficirjev in okoli 600 mož. En oficir je prišel na 90 mož. Če prištejemo ozemlje bivše Stajerske in Koroške s Prekmurjem k Sloveniji, znaša prebivalstvo teh pokrajin dvakrat toliko kot ga je imela bivša Kranjska. Če pomnožimo stalež bivše kranjske od 1. oktobra 1918 za enkrat, dobimo 14 oficirjev in 1200 mož. Pomnilno pa, da je bil ta stalež sistemiziran med vojno in da je znašal pred vojno stalež za Kranjsko samo okoli 400 mož.

Iz teh števil je razvidno, da se da število orožniških oficirjev in moštva znatno omejiti in povedati smo tudi, kje se naj omejitve prične. Kaj je potreba, da mora služba, ki jo je opravljal pred preobratom in jo še deloma opravlja narednik, sedaj vršiti oficir-kapetan? Službo bivšega nadporočnika in stolnika pa major? Čemu so neki orožniški bataljoni? Komu koristijo številni pisarji, krojači in konjarji? Ali ni orožnikov polke vršenje varnostne službe?

Po postajah, kjer so bili do preobrata 2 do 3 možje, jih je danes 5 do 6. Za varnostne razmere v Sloveniji zadostuje danes, ko nima orožništvo z obmejno službo ničesar več opretili, ono število orožništva, ki je bilo za postaje pred preobratom sistemizirano. Načelo naj bo manj varnostnih organov, te pa primerno plačati!

Gospodje državni krmari, ki ne morete spraviti proračuna v ravnotežje, tukaj imate lepo priliko, državni blagajni pridobiti par milijonov na leto.

Pomagaite, pomoč nujna! Dne 7. novembra 1920 smo se zbrali mnogi civilni in vojni slepi iz Slovenije v Ljubljani, da si ustanovimo »Podporno društvo slepih«. Tega ustanovnega obnega zbora se je udeležilo nad 20 slepih delegatov iz Slovenije kot zastopnikov ostalih slepih, ki jim gmotno stanje ni dopuščalo osebnostno prirediti v Ljubljano. Položili smo temeljni kamen našemu, sedaj že nad eno leto obstoječemu društvu, ki ima namen povzdigovati po moči duševno in telesno blaginjo slepih, poviševati njihovo zmožnost do dela in službe ter s tem dvigniti slepe v Sloveniji iz njihovega prežalostnega položaja do popolne samostojnosti.

Predaleč bi zašli, ako bi hoteli našeti vse primanjkljave slepih sploh. Lahko si je misliti, da je treba izredne poživljenosti in dobre volje, ako hočemo preskrbeti in zadovoljiti okrog 700 slepih v Sloveniji. Nekateri izmed njih so rokodelci, ki so pa večkrat izkoriščani pri svojem obrtu tako, da jim je težko živeti pri današnjih razmerah. Večina ne zna nobenega rokodelstva in je zato navezana na tujo pomoč ter na bedno prosjačenje. Vsem tem nesrečnim hoče in mora pomagati naše »Podporno društvo«. Samim nam to ni mogoče. Zato se obračamo za pomoč do plemenite javnosti, ki naj nam rada in pogosto pomaga pri našem težkem delu.

Poleg že zgoraj omenjenega namena stremi naše društvo po želji vseh slepih za tem, da zgradi v doglednem času »Dom odraslih slepih«, kjer bi imeli isti brezplačno stanovanje, rokodelci pa svoje delavnice in lastno trgovino za prodajo svojih izdelkov.

Da ve ceniti javnost plemeniti namen našega društva, nam izpričujejo dosednji darovi usmiljenih src. Razdelili smo med svoje redne člane prvo novoletno podporo po 350 kron. Ostali znesek 40 tisoč kron pa smo naložili kot temeljno glavico za zgradbo »Doma odraslih slepih« v Ljubljani. S tem je izpolnjena srčna želja naših rednih slepih članov, ki so jo izrazili na ustanovnem obnem zboru.

Ker se zavedamo, da ne zadostujeta le naše delo in jeklena volja za ureditve vzvišenega cilja, se obračamo z milo prošnjo do vseh naših denarnih zavodov, industrijskih in trgovskih podjetij, do raznih društev in vseh plemenitih ter usmiljenih src, da položijo dar »Domu odraslih slepih« na oltar.

Pisarna »Podpornega društva slepih« se nahaja v Ljubljani, Wolfova ulica št. 12, kjer se sprejemajo darovi.

V Ljubljani, dne 30. januarja 1922.

G. F. Jurásek, t. č. predsednik. Fr. Dolinar, t. č. tajnik. Fr. Schwentner, t. č. blagajnik.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sobota, 4. februarja: Gardist. Red D. Nedelja, 5. februarja popoldne ob treh: Peterčkov sanje. Izven reda.

Nedelja, 5. februarja zvečer ob osmih: Vražja ženaka. Izven reda.

Ponedeljek, 6. februarja: Revizor. Red A. Torek, 7. februarja: zaorto.

OPERA.

Sobota, 4. februarja: Trubadur. Red A. Nedelja, 5. februarja: Faust. Izven reda.

Ponedeljek, 6. februarja: zaprto.

Torek, 7. februarja: 50-letnica gledališkega delovanja garderobirke gospe Waldsteinove. Carmen. Izven reda.

Prosveta.

pr Tretja zbirka dr. Opekovičevih govorov: O dveh grehah (trinaest govorov za moralo) bo konec tega meseca dotiskana. To so govori o dveh silnih poželenjih naše dobe: poželenju mesa (venizmu) in poželenju oči (mamozizmu). Publikacija izide zopet v založbi prodajalca K. T. D., II. Ničman v Ljubljani, kjer se sprejemajo že takoj prijave zanj, dasi ji cene še ni mogoče natančno naprej določiti. Vsekako tudi pri vedno naraščajoči dragini v tiskarni ne bo presegala s pošto vred 10 Din. — Pri tej priliki opozarjamo, da je druge zbirke istega avtorja, »Za resnice« (7 Din, po pošti 8 Din), pač na razpolago še nekaj sto izvodov, prve, »Brez vere« (4 Din, po pošti 5 Din), pa v najkrajšem času ne bo več dobili.

pr Kritiki naših slovenskih kakor tudi inozemskih listov priznavajo soglasno, da je kvartet Zika umetniško združenje v najidealnejšem pomenu besede. Vsi kritiki poudarjajo njihovo resno

umetniško stremiljenje ter so oduševljeni nad njihovo čuto polno igro. Ljubljansko občinstvo je imelo priiliko, da je na koncertu dne 23. januarja občudovalo umetnika Zikovec ter se navduševalo nad njihovo igro. Vsled splošno izražene želje ponovno Zikov kvartet svoj komorni večer s popolnim sporedom v ponedeljek, dne 6. februarja. Začetek točno ob 8. uri. Dvorana Filharmonične družbe. (k)

Orlovski vestnik.

Kamnik. Tukašnja orliška zveza priredi v nedeljo, 5. februarja v društvenem domu telovadno akademijo ob 16. uri.

Turistika in sport.

V pozdrav sankaeem-tekmovalcem priredi v soboto, 4. februarja ob 8. uri zvečer zimskosportni ovek Bohinja s sodelovanjem v Bohinju se nahajajočega ruskega moškega pevskega zbora v jedilnici hotela »Marka« v Boh. Bistrici pri pogrebnih mizah koncert, na čigar dnevem redu so različni ruski moški zbori in samospeli. Poset koncerta ne priporočamo samo sportnikom, nego prijateljem ruske pesni sploh. — Sportna zveza.

III. smučarski izlet v Smarje na Dolenjskem se bo vršil, kot je bilo že napovedano, v nedeljo, dne 5. februarja. — Odhod z glavnega kolodvora Ljubljana ob 8. uri 34 min.; dohod v Ljubljano ob 20. uri 20 min. Vabljeni vsi novinci kot starejši smučarji! — Sportna zveza.

Sankaske tekme v Bohinju. Značilno za naše zanimanje za zimski sport je, da so se morala tekma, ki je bila določena na Svečnice, radi premalega števila prijav odpovedati. Vsled tega se vrši v nedeljo, 5. februarja ob 10. uri v Bohinjski Bistrici na sankaljšču »Belvedere« sankaske tekme za prvenstvo Jugoslavije kot objavljen in se tekma za prvenstvo Bohinja preloži na poznejši čas. — Sportna zveza.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Pluviometer v C	Nebo, vetar	Padevine v mm
2, 21 h	731,9	—	0,7	obl.	—
3, 27 h	724,8	—	0,8	obl.	—
3, 214 h	723,2	5,7	0,7	obl.	—

Pred ogledalom mora vsak opaziti vsak dan, kako izgleda minjše in lepše, ako rabi lekarja Fellerja nad 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerjeva pomada »Elsac« za lice, Fellerjeva »Elsac« Tumochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste leh pomad skupao s poštino 52 K), Fellerjevo »Elsac« lilično mlečno milo, najboljšo milo, 4 kosi poštine prosto 98 K. Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsa trg 134, Hrvaško. 3924

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno-ljubljani dobri soprog, oče, sin in brat, gospod

Anton Kramar

po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb dragega pokojnika se vrši v petek, 3. i. m., ob pol 4. uri pop. iz hiše žalosti Rožna ulica 35 na pokopališče k Sv. Križu.

Blag mu spomin!

Ljubljana, dne 2. februarja 1922.

Žalujejo soproga Pepca s hčerko Milico.

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše nepozabne soproge, oziroma mamice, hčerke, sestre in svakinje, gospe

Marije Nered roj. Oblak

izrekamo vsem našo najpriznanejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem darovalcem prekrasnih vencev, vsem, ki so prihiti v tako obilnem številu od blizu in daleč in spremili pokojno na njeni zadnji poti, in vsem, ki so sočustvovali z nami, bodisi usmeno ali pisмено.

Vsem našo najpriznanejšo zahvalo!

Ljubljana - Vič, dne 3. februarja 1922.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala.

Za v obilni meri kazazano sočutje in sožalje ob smrti našega nepozabnega očeta, gospoda

MATIJE HUDOVERNIKA

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najpriznanejšo zahvalo. — Posebej pa velja naša zahvala še č. domači duhovščini, č. g. Fertinu in drugim Zaspiljanom, domači šolski mladini z učitelstvom, zastopnikom učiteljske in ravnateljstvu tovarne v Mojstrani.

V Mojstrani, dne 1. februarja 1922.

Rodbini Hafner in Hudovernik.

Srednješolski profesor,

samcc, išče primerno sobo pod »TAKOJ« na upravo »Slovenec«.

15 let staro DEKLE,

lepo vzgojena, išče službo v kakšni dobri krščanski hiši, oziroma v župnišču. — Naslov pove uprava tega lista pod št. 349

Mož-poštenjak

išče službo kot hlevski nadzornik. Cenj. ponudbe ali »Nadzornike« na upravo »Slovenec«. 400

Absolvent trgovske šole

z nad 3 letno prakso, išče temu primerne mesto v kakšnem večjem trgov. podjetju. Vstop eventualno takoj. — Ponudbe na upravnishvo »Slovenec« pod: »Mahrovec 1901/414«.

SOBARICO,

dobro, mlado iščem. Ponudbe poslati na naslov: Františka Jakij, Karlovac, Hrvatska. 380

Velika akcijska družba na Hrvaškem išče perfektnega, trgov. naobraženega korespondenta večtega slovenskega in nem. jezika. Prosilci, zmožni hrvaščine, imajo prednost. Natančne ponudbe z navedbo plače itd. je nasloviti na: Engelbert Leskovec, Ljubljana, Hirska ulica 29. 413

Krepak VAJENEC

poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Istotam se v okrog kupijo stelaže 8 m dolg. Cenj. ponudbe na upravnishvo »Slovenec« pod štev. 396.

Naprodaj je dobro ohranjen skioptični aparat s dvema objektivoma in nad 100 raznih skioptičnih slik, n. pr.: Orlovski slavost v Kamniku, Jeruzalemski romarji, Rim, Pola, Trst, Reka in druga mesta. Aparat je zelo priporočljiv za kako društveno dvorano. Cena po dogovoru. Vpraša se pri: A. VILAR, fotograf, Dolenji Logatec. 411

Kupim

bukove in smrekove hlode, nadalje suhe bukove deske 25 mm testene, smrekove suhe deske ali tudi odpadke čez 800 in 400 mm dolžine. Ponudbe pod »BUKOVINA« št. 397 na upravnishvo lista.

Kupi se večja množina tramov in tramičkov (Hirjev). — Ponudbe pod: »TRAMIC« na upravnishvo »Slovenec«. 417

NA PRODAJ

je na lepem prometnem kraju, 20 minut od Ljubljane

večje posestvo

obstoječe iz dveh stavb ter gospodarskega posestva in nekaj vrt. V njem se nahaja vinska in špecerijska trgovina. Pogoji ugodni. — Kje, pove upravnishvo »Slovenec« pod štev. 214.

KLAVIRJI NA OBROKE

harmoniji, violine in vse glasbene potrebitine. S rana na debelo in drobno

Alfonz Breznik,

bivši učitelj Glasbene Matice, Kongresni trg št. 15. Ljubljana.

Okrajna hranilnica in posojilnica v škofji Loki

razpisuje službo

tajnika

Ponudbe z navedbo dosedanje uporabe in zahtevka plače naj se pošljejo na naslov zavoda najkasneje do 15. februarja 1922. 293

Išče se za veliko žago

v Bosni: 5 samostalnih, zmožnih žagarjev (Gattermeister); 2 posebno zmožna žagarja, katera bi pozneje bila tudi kot žagarska mojstra večša, in 3 brusarje (Schleifer). — Natančneje se polzve pri tvrdki D. RAKUSZ, veletrgovina z železnino, CELJE. 188

Priporočamo vsakomur najsolidnejšo Ivrčko pri nakupu:

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najboljše živalne stroje za rodbinsko in obrtno rabo, igle, olje za živalne stroje. Istotam potrebščine za čevljarje, krojače, šivilje in sedlarje, žlice, vilice, nože, kravate, milo za briti, zobne ščetke, krtače za obleko, glavo in konje.

NAJNIZJE CENE! NA VELIKO IN MALO!

Zajčje kože

kupuje po najvišji ceni tovarna klobukov »SESIR« d. d. v ŠKOFJI LOKI

Prodasta se dve manjši HIŠI skupaj ali vsaka posebej. Hiši sta oddaljeni 5 minut od glavne pošte, pripravljeni za trgovino, stanovanje s tremi sobami, prosto z marcem. Ponudbe pod »HISA« na upravo lista. 418

Parcele

za stavbišče ali skupno za večje inostr. podjetje naprodaj. — Polasnila daje g. JOSIP TRIBUC na Glincih št. 37. 371

Hlapca

poštenega in zanesljivega, sprejemam na večje posestvo blizu Ljubljane. Plača po dogovoru. Pisnene ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Zanesljiv 893«.

Sodarja

sprejemam, poštenega in zanesljivega, ki bi tudi pomagal v kleti. Pisnene ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Pošten 894«.

Drva:

celoletna dobava v letu 1922. So kupi vsaka množino. Obvezne ponudbe do 15. febr. 1922 z navedbo dobavnega časa je poslati do 12. febr. 1922 na: »Poštni predal 151« glavna pošta Ljubljana. 404

Voščene sveče

zvitke kadilo

sveče za hišno uporabo po zmernih cenah priporoča svečarna

J KOPAČ & CO.

Ljubljana, Celovška cesta št. 90.

Staro, lito železo

ter staro mečninino, baker, cin, svinec in cink kupujemo po najvišjih cenah tvrdka

BREZNIK & FRITSCH.

trgovina z železnino, Ljubljana.

200 do 300 hl

belega vina

jo naprodaj. Cena liter 20 kron. Močno 8—10%. — Poizve se pri:

Anton Kobeščak,

p. Bedekovščina, Orehova, Zagorje — Hrvatsko. 386

Pozor, kolesarji!

Pošljite rabljena dvokolesa v popolno preno, emajliranje z ognjem in ponikljanje. Na željo se kolesa tudi shranijo čez zimo.

Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 4484

Dve meblovani SOBI

se iščejo za takoj oziroma za 15. februar. Po možnosti z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom. Ponudbe pod »Mirna stranka« na anončno družbo Aloisa Company, Ljubljana, Kongresni trg št. 389

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 3 Din.)

BATERIJE ZA ŽEPNE SVETILKE:
A. Stadler, Sv. Petra cesta št. 23.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabiec Franjo, Miklošičeva cesta št. 6.

KLEPARJI:
Korn T., Poljanska cesta št. 8.
Remigar & Smerkol, Florijanska ul. 18.

KNJIGARNE:
Jugoslovanska knjigarna, Pred škotijo.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE:
Olup Josip, Pod Trančo.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA:
Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gradišče št. 5.

PISALNI STOROJI IN POTREBŠČINE:
Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SOBNO SLIKARSTVO:
Žaran Martin, Mestni trg št. 12.

SPEDIJSKA PODJETJA:
Ransinger R., Cesta na juž. železnico 7—9.

TELOV. POTREBŠČINE IN KLOBUKI:
Kunovar Ivan, Stari trg št. 10.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:
Perene & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOV. Z DEZNIKI IN SOLNČNIKI:
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM:
Erjavec & Turk pri zlati lopatic, Valva-zorjev trg št. 7.

Sušnik Alojzij, Zaloška cesta št. 21.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:
Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10.
(Ceno in točno.)

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV
Cihlač Josip, Dunajska cesta št. 67.

ZALOGA POHISTVA:
F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

Poročne prstane

izdelujem v vsaki obliki po najnižji ceni. — **DANIJELO ZUPANC,** trgovina z zlatino, srebrnino in urami, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.

Gradbeno podjetje**ing. Dukić in drug**

Ljubljana, Resljeva c. 9.

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

5.februarja (nedelja) se vrši
prostovoljna**JAVNA DRAŽBA****3 stavbenih parcel.**

1. ob pol 2 popoldne v gostilni m. kopališča Kozlezijska: 870 m² parcela s stavbenim dovoljenjem;

2. ob pol 4 popoldne v gostilni Pok, Opekarska cesta št. 26: 1618 m² parcela s sadnim drevjem in 1618 m² travnik.

Natančne pogoje se izve pri g. Mate Hafnerju, notarju, Miklošičeva cesta.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v

Uzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.

(poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštuoček urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejemke, proti poroštvu l. t. d.

Zaloga klavirjev

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

Mesto restavraterja

ki ima obenem vršiti posle RAVNATELJA, razpisuje

GRAND HOTEL UNION V LJUBLJANI.

Ponudbe z navedbo dosedanjih služb, z referencami je nasloviti na upravni svet hotela »UNION« v Ljubljani.

Kostanjev les

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi
J. POGAČNIK, Ljubljana, Dalmatinova ulica št. 1, I.
POSREDOVALCI SE DOBRO PLAČAJO!

Sukno in podlogev ogromni izbiri na debelo
pri tvrdki**Adler in Böhler**Zagreb, Preradovičeva ul. 2.
Tel. 26-56. Brzjavlj.: Štofova.**Vžigalice**

znamke »MIKADO« brez žvepla in fosforja, na vsaki podlagi se užigajoče, v papirnatih ovojkah, izdeluje

Tovarna vžigalic d. z o. z. v Rušah pri Mariboru.

Zahtevajte oferte!

Zahtevajte oferte!

POZOR! V LJUBLJANI SE TAKOJ PRODA**TOVARNA****BREZ INVENTARJA!**

s stanovanjem, pisarnami, modernimi delavnicami, dvoriščem, kanalizacijo etc. — Vprašanja pod:
»Tovarna 3000 m²«
poštno-ležeče Ljubljana.

Inženier Dr. Miroslav Kasaloblastvene poverjeni
stavbni inženierLjubljana,
Hilšerjeva ulica št. 2.Specijalne stavbene podjetje
za betonske, železobetonske
in vodne gradnje.

Izrada vodnih sil.

Stavbeno podjetje**Al. in Valentin Accetto,**

Ljubljana, Trnovski pristan št. 14,
zaprisežena sodna cenilca, prevzema vsakovrstne visoke stavbe, izvršitev načrtov in proračunov, oblastveno koncesionirana posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč.

SALAME

I. vrste

novo blago

popolnoma godno

dobiva se povsod!

Prva hrvaška tvor-

nica salam, suše-

nega mesa in masti

M. Gavrilović

sinovi d. d.

Petrinja.

Glavno zastopstvo

za Slovenijo

R. Bunc in drug

Ljubljana

Celje - Maribor

maši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazna mora poginuti, ako porabljate

moja najbolje preiskušena in splošno hvaljena

zredstva, kot proti poljakim in hišnim mišim

K 10, za podgane K 20 za ščurke K 20, za

stenice K 10 uničevalce moljev K 10 in 20; proti

mršom K 10 in 20, mazilo proti ušem pri

ljudih K 10 — in živini K 10 —; za uši v obliki

in cerilu K 10 in 20, proti mršom na sadju

in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Pošljite

po pošti Zavon — za ekspres

M. Juncer, Petrinjska ul. 3, Zagreb 39.

Trgovcem pri večjem odjemu popust.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju

kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani

razpisuje mesto

konceptnega uradnika - pravnika

v svojem tajništvu za takojšen nastop. — Pismene ponudbe s curriculum vitae, zlasti z navedbo absolviranih pravnih študij, naj se vpošljejo **ZVEZI INDUSTRIJCEV V LJUBLJANI.** 892

„Jok“

najboljši sladkorčki proti kašlju. — Dobivajo se v vsaki lekarni in drogeriji.

ZA PLESKARSKA IN LICARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPORUČA SLAVNEMU OBČINSTVU IN

PREČASTITI DUHOVŠČINI

☐☐ TONE MALGAJ ☐☐

PLESKAR IN LICAR :: LJUBLJANA :: KOLODVORSKA ULICA 6

Italijansko-Jugoslovansko d. d. za industrijo in trgovino

(Uvoz — izvoz.)

Kapital: Lit. 1.500.000. Zakoniti sedež: Rim, Via della Vite, N. 11.

Podružnica in glavna poslovnica Milano (5), Via Paolo da Cannobio N. 2.

Uvažava v Italijo: vole, svinje, mast, maslo, živo in zaklano perutnino, jajca, vsakovrstni les, oglje in premog, cement, tupino, esence, sušeno sadje, grah, žito i. t. d.

Izvažava iz Italije: platneno, volneno in svileni blago, predmete iz konoplje, jute in lanu, vsakovrstne klobuke in kape ter fese; mila, modre galice, rudne in morske soli; riž, vsakovrstne čevlje; konfecijonirano perilo in odela; tehniške in mehaniške predmete; pisalne stroje i. t. d.

Za nadaljnja pojasnila se je treba obrniti na Jadransko banko v Jugoslaviji in Italiji.

Vse posle izvršuje poslovnica v Milanu.

Jamski les

od 10 do 20 cm debelosti in od 3 do 7 m dolžine franko vagon kranjske postaje, se kupi vsaka množina. Ponudbe z navedbo cene in dobavnega roka na:

Šentjanški premogokop, Krmelj, Dolenjsko.

Delniška glavica:

K 20.000.000—

PODRUŽNICE:

Novomesto, Rakek, Slovenjgradec

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Rezervni zakladi:

K 6.500.000—

Telefoni št. 146, 458

Brzjavke: ESKOMPTNA